

den bekrachtigd. De vraag is hoe de Raad van State met dit (voorstel van) decreet zal omgaan bij de behandeling van het derdenverzet. Maar, het wordt vooral afwachten of het decreet niet het voorwerp zal worden van een annulatieberoep bij het Grondwettelijk Hof. Meteen zou dit de ultieme test zijn voor de argumenten waarvan in deze bijdrage is gesteld dat ze *in casu* een beroep op het invoeren van interpretatieve bepalingen wettigen. In afwachting blijft het VEN nog even in de gevarezone.

NIEUWE STAPPEN IN HET VLAAMSE MILIEUHANDHAVINGSBELEID: HET MILIEUHANDHAVINGSBELUIT EN HET VERVOLGDECREET INZAKE MILIEUHANDHAVING

JAN HEYMAN,

Afdelingshoofd Algemene Zaken, Communicatie en Juridische Dienst,
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Vlaamse overheid
jan.heyman@lne.vlaanderen.be

I. INLEIDING*

Ter afsluiting van een in oktober van vorig jaar verschenen bijdrage over het Milieuhandhavingsdecreet¹ schreef ik dat, ondanks het feit dat een evaluatie in de praktijk nog niet aan de orde kan zijn, er toch onmiskenbaar een aantal elementen zijn die wijzen op een trendbreuk in het tot dusver gevoerde milieuhandhavingsbeleid. Bij zoverre zelfs dat ik toen gewaagde van een Copernicaanse wending in het Vlaamse milieuhandhavingsbeleid². Drie elementen waren hierin voor mij doorslaggevend. *Eerste element*: de accentverschuiving van de milieuhandhaving d.m.v. het strafrecht in de richting van een meer bestuursrechtelijk georiënteerde milieuhandhaving (met daarin de oprichting van een Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving, het onderscheid tussen milieumisdrijven en milieu-inbreuken en de versteviging van het bestuurlijke handhavingsapparaat met als voornaamste exponent daarin, de oprichting van het Milieuhandhavingscollege³). *Tweede element*: het reduceren van de rol van het strafrecht in de milieuhandhaving tot de bestraffing van de ernstige, zwaarwichtige vormen van milieucriminaliteit. *Derde element*: het nauwkeurig aflijnen van de rol en de verantwoordelijkheden van elkeen in het te voeren milieuhandhavingsbeleid. Die bijdrage sloot ik toen af met de volgende woorden: “*De contouren voor een ommekeer in het handhavingsbeleid zijn uitgetekend; het is nu wachten op het uitvoeringsbesluit dat in voorbereiding is en, vervolgens, op de eerste tastbare resultaten van het nieuwe milieuhandhavingsbeleid op het terrein.*”

Het uitvoeringsbesluit, waarnaar ik toen verwees, is inmiddels een feit geworden. Op 12 december 2008 zette de Vlaamse Regering het licht definitief op groen voor het ontwerpbesluit tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid⁴ (hierna verder: ‘*het Milieuhandhavingsbesluit*’)⁵. Daarnaast hechtte de Vlaamse Regering op 13 februari 2009, hierin gevolgd door de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement op 19 maart 2009, haar definitieve goedkeuring aan het ontwerp van decreet “*tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en tot wijziging van diverse bepalingen inzake de milieuhandhaving*”⁶ (hierna verder: ‘*het vervolgdcreet*’). Eerder had de Vlaamse Regering dit voorontwerp reeds in twee lezingen principieel goedgekeurd: de eerste keer op 17 oktober 2008⁷ en de tweede keer – na advies van de Minaraad (27 november 2008) en de SERV (3 december 2008) – op

Deze tekst werd afgesloten op 19 maart 2009, dit is de datum waarop de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening van het Vlaams Parlement het ontwerpdecreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en tot wijziging van diverse bepalingen inzake de milieuhandhaving heeft goedgekeurd.

¹ Decr.VI, 21 december 2007 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI “Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen”. BS 29 februari 2008, 12.520, gewijz. Decr.VI, 12 december 2008 houdende diverse bepalingen inzake energie, leefmilieu, openbare werken, landbouw en visserij, BS 4 februari 2009. Over dit decreet, zie: J. HEYMAN en K. DEKETELAERE, “Het Vlaams decreet betreffende de milieuhandhaving” in K. DEKETELAERE (ed.), *Jaarboek Milieurecht 2007*, Milieurechtstandpunten nummer 22, Brugge, die Keure, 2008, 219-324.

² J. HEYMAN, “Is er een Copernicaanse wending op til in het Vlaamse milieuhandhavingsbeleid?”, *NC* 2008, (303) 326.

³ Zie daarover: J. HEYMAN, “Een nieuwe actor in het Vlaamse milieuhandhavingsbeleid: het Milieuhandhavingscollege”, *MER* 2008, 239-263.

⁴ Hierna verder: ‘*DABM*’.

⁵ VR PV 2008/47 - punt 0086. Inmiddels gepubliceerd in het BS 10 februari 2009.

⁶ VR PV 2009/09 - punt 0011.

⁷ VR PV 2008/38 - punt 0031.

12 december 2008⁸. Om de zaak tenslotte helemaal rond te maken zal er, aansluitend op het vervolgdecreet en parallel met het Milieuhandhavingsbesluit, nog een “vervolgbesluit” komen – een besluit van de Vlaamse Regering “tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en tot wijziging van diverse besluiten”. Op 13 maart 2009 heeft de Vlaamse Regering de tekst van dit vervolgbesluit reeds in eerste lezing principieel goedgekeurd.

Zowel het Milieuhandhavingsdecreet en het Milieuhandhavingsbesluit enerzijds, als het vervolgdecreet en het vervolgbesluit anderzijds treden in werking op 1 mei 2009. Hoog tijd dus om, na de eerste toelichting die aan het Milieuhandhavingsdecreet gewijd was in het *Jaarboek Milieurecht 2007*, aan dit verhaal een vervolg te breien! In de navolgende bladzijden volgt een algemene beschrijving, geen diepgaande juridische analyse, van de wijzigingen aan het Milieuhandhavingsdecreet en van het Milieuhandhavingsbesluit. Vooreerst belichten we in hoofdstuk II de grote uitgangspunten van het vervolgdecreet. In de navolgende hoofdstukken wordt ingegaan op een aantal items uit het Milieuhandhavingsbesluit en het voorontwerp van vervolgbesluit: de definities (hoofdstuk III), de regeling van het toezicht (hoofdstuk IV), de vaststelling van milieu-inbreuken en milieumisdrijven (hoofdstuk V) en de bestuurlijke maatregelen (hoofdstuk VI). Deze bijdrage wordt afgesloten met de opname van de officieuze coördinatie van titel XVI DABM, met inbegrip van het Milieuhandhavingsbesluit en van alle erbijhorende bijlagen (hoofdstuk VII).

II. UITGANGSPUNTEN VAN HET VERVOLGDECREET

A. Verruiming van het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM

Het toepassingsgebied van heel het Milieuhandhavingsdecreet wordt thans opengetrokken naar het milieubeheerrecht⁹, het Mestdecreet¹⁰ en het Oppervlaktedelstoffendecreet^{11 12}.

Zoals intussen genoegzaam bekend is, maakt het Milieuhandhavingsdecreet (titel XVI van het DABM) een onderscheid tussen milieu-inbreuken en milieumisdrijven. De eerste categorie blijft beperkt tot overtredingen van administratieve verplichtingen. Alleen de milieu-inbreuken volgen hier voor sanctionering een puur administratief parcours.

De handhaving van het Mestdecreet wordt in belangrijke mate afgestemd op het Milieuhandhavingsdecreet, en dan hier specifiek titel XVI van het DABM. Deze integratie zal evenwel niet volledig zijn gelet op de specificiteit van bepaalde overtredingen op het Mestdecreet. In het huidige Mestdecreet zijn er negentwintig administratieve geldboetes voorzien. Allemaal zijn ze terug te vinden in de artikelen 14, 15 en 63 van het Mestdecreet. Bij een groot aantal van deze geldboetes zijn er fundamentele redenen om deze blijvend te verankeren in het Mestdecreet en ze niet mee op te nemen in het Milieuhandhavingsdecreet. Het Mestdecreet kent immers een groot aantal gedragingen die uitsluitend via administratieve weg worden gesanctioneerd. Deze gedragingen gaan ruimer dan de definitie van milieu-inbreuk. Zo wordt een groot aantal dossiers per jaar beboet alleen door vergelijkende metingen in een databank en zonder dat hier terreincontroles aan te pas komen. Die kunnen niet zonder meer in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet worden opgevangen.

Het Mestdecreet van 22 december 2006 is bovendien een vrij recent decreet. De bepalingen geven uitvoering aan de visienota “Naar een nieuw mestbeleid in Vlaanderen” van de Vlaamse Regering van 22 juli 2005. In het handhavingsluit in Vlaanderen stond expliciet aangekondigd dat administratieve geldboetes voorzien zouden worden in functie van de omvang van de overtreding. Recent werden een aantal boetebepalingen van het Mestdecreet, meer bepaald aangaande het niet tijdig aanmelden van een mesttransport en het mestvervoer zonder in het bezit te zijn van een juist en volledig mestafzetdocument, ook verder verfijnd via het decreet van 12 december 2008 houdende diverse bepalingen inzake energie, leefmilieu, openbare werken, landbouw en visserij¹³. Dit versterkt de visie om deze specifieke mestovertredingen blijvend te verankeren in het Mestdecreet.¹⁴

⁸ Met name het Boswetboek van 19 december 1854, de Jachtwet van 28 februari 1882, de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij, de wet van 12 juli 1973 op het natuurbeheer, de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende diersoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, het Bosdecreet van 13 juni 1990, het Jachddecreet van 24 juli 1991 en het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbeheer en het natuurlijk milieu.

⁹ Deel VI, 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, BS 29 december 2006, zevende uitgave.

¹⁰ Deel VI, 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelstoffen, BS 25 augustus 2003.

¹¹ Cf. het door art. 1 vervolgdecreet gewijzigde art. 16.1.1 DABM. Zie eveneens de memorie van toelichting, *Parl. St. VI Parl.* 2008-2009, nr. 2.132/1, 8.

¹² BS 4 februari 2009.

¹³ Zie art. 60bis, § 2 Mestdecreet, gewijz. art. 138 vervolgdecreet. Zie eveneens de memorie van toelichting, *Parl. St. VI Parl.* 2008-09, nr. 2.132/1, 26.

Verder stelt zich het probleem dat bij de behandeling van bepaalde dossiers de boeteberekening in twee richtingen kan uitgaan: ofwel *aan de hand van een formule* (formulebepaalde geldboetes) ofwel op basis van een *vast bedrag* (vaste boetebedragen). Een dergelijke berekening is niet voorzien in het Milieuhandhavingsdecreet.

1. Formulebepaalde geldboetes

Bij bepaalde type dossiers zal de Mestbank het bedrag van de administratieve geldboete bepalen aan de hand van een formule. Meer bepaald gaat het om de administratieve geldboetes, opgenomen in de artikelen 14, § 4 en 63, § 1, 2, 4, 8, 21 en 22 van het Mestdecreet. Ook voor de vaststelling van overbemesting op perceelsniveau (art. 63, § 3 Mestdecreet) wordt de boete bepaald aan de hand van een formule. Dit garandeert een objectieve sanctie in functie van de ernst van de inbreuk en de mogelijke impact hiervan op het milieu. Zo bijvoorbeeld wordt bij overbemesting als formule genomen: 1 euro per kg P en 1 euro per kg N dat te veel werd opgebracht. Vooral de mestbalansberekeningen zijn zeer complex. In deze berekeningen worden alle data rond productie, uitscheiding, vervoer, export, gebruik, vervluchtiging, normen, analyses en opslag geïntegreerd. Interpretatie vergt een belangrijke technische bagage en die expertise bevindt zich bij de Mestbank.

Het Milieuhandhavingsdecreet bepaalt echter enkel maximumbedragen voor de bestuurlijke geldboetes (zo bedraagt het maximumbedrag voor een exclusieve bestuurlijke geldboete 50.000 euro) waaraan de gewestelijke entiteit die de boete oplegt, zich dient te houden. Boetes gebaseerd op formules zijn echter niet voorzien in het Milieuhandhavingsdecreet.

Gelet op het voorgaande werd ervoor geopteerd om deze vormen van administratieve sanctionering verder onder de toepassing te houden van het Mestdecreet.

2. Vaste boetebedragen voor milieu-inbreuken

Bepaalde overtredingen op het Mestdecreet die kunnen gekwalificeerd worden als milieu-inbreuken, worden momenteel in het Mestdecreet gesanctioneerd door middel van vaste boetebedragen. Het sanctieniveau van deze overtredingen is vastgelegd na afstemming met de verschillende actoren en afgeleid van de minnelijke schikkingen die door het parket in dit verband werden opgelegd. Deze boetebedragen werden bewust gekozen rekening houdend met de aard van de overtreding. Om die reden leek het voor de regering opportuun om vast te houden aan deze vaste boetebedragen. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de milieu-inbreuken waar in het Mestdecreet een vastgelegd boetebedrag is aan gekoppeld.

Art.	Administratieve geldboetes Mestdecreet	Bedrag van de boete
14, § 7	nitraatresidu risicogebied: verplichtingen aangaande teeltplan en bemestingsplan/register niet nageleefd	250 euro
15, § 3	nitraatresidu: buiten risicogebied: verplichtingen aangaande teeltplan en bemestingsplan/register niet nageleefd	250 euro
63, § 10	het niet tijdig namelden van een transport (gewijzigd bij artikel 82 van het decreet van 12 december 2008 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu, energie, openbare werken, landbouw en visserij, BS 4 februari 2009)	10 euro of 50 euro
63, § 11	rijden zonder bewijs van verzending of overhandiging burenderegeling	100 euro
63, § 12	niet afsluiten of melden van burenderegeling	200 euro
63, § 13	vervoeren van meststoffen zonder juist en volledig opgevoerd mestafzetdocument (gewijzigd bij artikel 82 van het decreet van 12 december 2008 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu, energie, openbare werken, landbouw en visserij, BS 4 februari 2009)	200 euro
63, § 15	indienen van een foutieve aangifte	300 euro
63, § 16	niet bijhouden register	250 euro
63, § 17	nutriëntenbalansen: niet ter inzage houden van toezicht-houdende ambtenaren	250 euro
63, § 18	vervoer zonder in het bezit te zijn van de verplichte documenten	100 euro
63, § 25	vervoer geen erkend mestvoerder: zonder verzenddocument	200 euro

Het Milieuhandhavingsdecreet voorziet echter niet in vaste sancties, maar bepaalt maximumbedragen voor de bestuurlijke geldboetes (voor de exclusieve bestuurlijke geldboete: 50.000 euro). In het Mestdecreet werd ook expliciet ingeschreven dat deze geldboetes dienden te worden opgelegd vóór 1 juli van het kalenderjaar dat volgt op het jaar waarin de overtreding werd begaan. Deze garantie van snelle afhandeling en 'kort op de bal spelen' zou wellicht moeilijker realiseerbaar zijn geweest via het systeem dat opgenomen is in het Milieuhandhavingsdecreet.

B. Toevoeging van een hoofdstuk "Opsporing van milieumisdrijven"

1. Scheiding gewestelijke toezichthouders - milieuopsporingsambtenaren

Artikel 16.3.8, § 1 DABM, zoals gewijzigd door artikel 6, 2° legt uitdrukkelijk een scheiding op tussen de functies van toezichthouder en milieuopsporingsambtenaar. Om vermenging van toezicht en opsporing te vermijden, mogen gewestelijke toe-

zichthouders niet ingezet worden voor de opsporing van milieumisdrijven en mogen ze derhalve niet de hoedanigheid krijgen van officier van gerechtelijke politie¹⁵.

In afwijking van dit algemeen principe maakt het vervolgdecreet nochtans één belangrijke uitzondering. De gewestelijke toezichthouders die toezicht uitoefenen op de naleving van het Boswetboek, de Riviervisserijwet, de Jachtwet, de Natuurbehoudswet, de CITES-wet, het Bosdecreet, het Jachtdecreet en het Natuurdecreet, met inbegrip van hun uitvoeringsbesluiten en van de Europese milieuregelgeving voor zover die betrekking heeft op de voormelde milieubeheerwetten en -decreten¹⁶, mogen ook de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie¹⁷. Deze afwijking is ingegeven door de interne organisatiestructuur van het Agentschap voor Natuur en Bos. Dit agentschap kent twee categorieën van 'wachters': de *beheerwachters* die instaan voor de handhaving van het milieubeheerrecht binnen de eigen domeinen van het Agentschap en de *handhavingwachters* die instaan voor de handhaving daarbuiten. Vermits alleen deze handhavingwachters de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie zou dit betekenen dat zij buiten de eigen domeinen van het Agentschap niet langer meer zouden mogen toezien op de naleving van de natuur-, bos-, jacht- en riviervisserijregelgeving. Daardoor zou het normale toezicht op de naleving van deze milieubeheerwetten en -decreten voor het overgrote deel van het Vlaamse grondgebied dreigen weg te vallen, tenzij er naast de bestaande handhavingwachters ook extra toezichthouders in dienst zouden worden genomen om het toezicht te doen buiten de eigen domeinen van het Agentschap. Met een bestaande personeelsbezetting van zes handhavingwachters per provincie bleek het absoluut niet mogelijk om deze groep van "wachters" verder op te splitsen in opsporingsambtenaren en toezichthouders. Vandaar de keuze van de decreetgever om aan de handhavingwachters van het Agentschap ook de mogelijkheid te geven om toezicht te doen buiten de eigen domeinen van het Agentschap¹⁸.

2. Opsporingsrechten

Opsporing van milieumisdrijven zal een belangrijk onderdeel uitmaken van het Milieuhandhavingsdecreet¹⁹, ook al konden ingevolge het advies van de Raad van State de opsporingsrechten niet verder gepreciseerd worden. Oorspronkelijk bevatte het voorontwerp van vervolgdecreet een opsomming van de meest courante opsporingsrechten die inhoudelijk sterk geleek op de toezichtrechten die reeds in het Milieuhandhavingsdecreet waren opgenomen²⁰. De afdeling wetgeving bij de Raad van State²¹ vond evenwel dat deze opsomming – behoudens een bijzondere verantwoording waarin moet worden ingegaan: (a) of die bepalingen wel noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de gewestelijke bevoegdheden inzake het milieuhandhavingsrecht; (b) of ook aan de andere toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de bijzondere

¹⁵ Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI Parl. 2006-07, nr. 1.249/1, 30.

¹⁶ Dit zijn, ingevolge art. 25 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 10 vervolgbesluit, de in art. 12, 5^e, 12,5/1 en 12,5/2 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 4, 1^e - 4, 3^e vervolgbesluit, betrekkende toezichthouders van het Agentschap voor Natuur en Bos.

¹⁷ Art. 16.3.8, § 2 DABM, gewijz. art. 6, 3^e vervolgdecreet.

¹⁸ Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 10.

¹⁹ Zie de art. 16.5.5-16.5.12 DABM, gewijz. art. 20-28 vervolgdecreet.

²⁰ Zie desbetreffend de art. 22 i.c.m. art. 41 van het voorontwerp, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 37-41.

²¹ RvS, afdeling wetgeving, advies 45.682/3 van 20 januari 2009, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 117.

wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen is voldaan – een aantasting inhoudt van de bevoegdheidsverdelende regels, die niet kan worden verantwoord in het licht van de artikelen 10 en 11 Gw.²² Bovendien wees de Raad van State er in datzelfde advies op "dat het Wetboek van Strafvordering geen exhaustieve opsomming bevat van handelingen die tijdens het opsporingsonderzoek mogen worden gesteld, maar daarentegen alle handelingen zijn toegestaan die geen dwanguitoefening impliceren en die verenigbaar zijn met de grondrechten en -beginselen en met de loyaliteit in de procesvoering"²³. Om aan de bezwaren van de Raad van State tegemoet te komen, werden de milieuoopsporingsrechten, dit zijn de opsporingsrechten die specifiek bedoeld zijn voor de milieuoopsporingsambtenaren, uit de tekst van het vervolgdecreet gelicht. Het spreekt voor zich dat de milieuoopsporingsambtenaren nog steeds gebruik zullen kunnen maken van de 'gemeenrechtelijke' opsporingsrechten²⁴.

De regeling omtrent de opsporing van milieumisdrijven, waartoe via het vervolgdecreet een decretale grondslag wordt aangereikt, behelst de regeling van een aantal zaken die inherent verbonden zijn met de uitvoering van opsporingsopdrachten²⁵: de kwalificaties en eigenschappen waarover milieuoopsporingsambtenaren geacht worden te beschikken²⁶, de eedaflegging²⁷, het legitimatiebewijs²⁸, het bezorgen van een kopie van het proces-verbaal aan de relevante gewestelijke overheden die niet de handhaving van de milieuwetgeving zijn belast²⁹, de bewijswaarde van het proces-verbaal³⁰, en de identiteitscontrole bij vaststelling van milieumisdrijven³¹.

C. Toevoeging van specifiek op het milieubeheerrecht en het Mestdecreet geënte strafbepalingen

1. Aard van de strafbepalingen

Het vervolgdecreet breidt het Milieuhandhavingsdecreet uit met een aantal specifiek op het milieubeheerrecht en het Mestdecreet geënte strafbepalingen. Die aparte opname is noodzakelijk gelet op de hogere strafmaat in vergelijking tot de maximumstrafmaat die voorkomt in artikel 16.6.1, § 1 DABM. Dit artikel stelt namelijk dat: "Elke opzettelijke of door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid gepleegde schending van de door deze titel gehandhaafde regelgeving is strafbaar met een gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met een geldboete van 100 euro tot 250.000

²² Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 7.

²³ RvS, afdeling wetgeving, advies 45.682/3 van 20 januari 2009, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 124.

²⁴ Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 7.

²⁵ Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 13.

²⁶ Art. 16.5.6 DABM, gewijz. art. 22 vervolgdecreet.

²⁷ Art. 16.5.7 DABM, gewijz. art. 23 vervolgdecreet. In zijn advies wees de afdeling wetgeving van de Raad van State, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 119 erop dat: "Hoewel die bepaling betrekking heeft op de taken van de rechtbanken van eerste aanleg en de griffies bij die rechtbanken, waarvan het bepalen (van de eedlijn) beginsel de federale overheid trekt aan, kan, in acht genomen het gegeven dat de gewestelijke milieuoopsporingsambtenaren opdrachten uitoefenen in behoeve van de gerechtelijke overheden, worden aangenomen dat de decreetgever zich te dezen kan beroepen op de impliciete bevoegdheden bedoeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980."

²⁸ Art. 16.5.8 DABM, gewijz. art. 24 vervolgdecreet.

²⁹ Art. 16.5.9 DABM, gewijz. art. 25 vervolgdecreet. Zie hieromtrent ook het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State, *Parl.St.* VI Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 120.

³⁰ Art. 16.5.10 DABM, gewijz. art. 26 vervolgdecreet.

³¹ Art. 16.5.11 DABM, gewijz. art. 27 vervolgdecreet.

euro of met een van die straffen." De aparte strafbepalingen die opgenomen zullen worden onder de artikelen 16.6.3bis tot en met 16.6.3quinquies DABM voorzien, al naar gelang het geval, in een maximumgeldboete van 350.000 of 500.000 euro³².

Door die concrete gevaarzettingsdelicten aan het Milieuhandhavingsdecreet toe te voegen, heeft de Vlaamse Regering, voor wat het milieubeheerrecht betreft, meteen een volledige afstemming bewerkstelligd met de richtlijn 2008/99/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht³³. Luidens artikel 3 van deze richtlijn zorgen de lidstaten ervoor "dat de volgende handelingen strafbaar worden gesteld als zij wederrechtelijk en opzettelijk of ten minste uit grove nalatigheid worden begaan: (...) f) het doden, vernietigen, bezitten of vangen van specimens van beschermde in het wild levende dier- of plantensoorten, tenzij in gevallen waar de handeling een verwaarloosbare hoeveelheid van deze specimens betreft, en een te verwaarlozen invloed heeft op de instandhouding van de soort; g) het verhandelen van specimens van beschermde in het wild levende dier- of plantensoorten of delen of afgeleide producten daarvan, tenzij in gevallen waar de handeling betrekking heeft op een verwaarloosbare hoeveelheid van deze specimens en een te verwaarlozen invloed heeft op de instandhouding van de soort; h) elke gedraging die aanzienlijke schade toebrengt aan een beschermde habitat; (...)".

Schematisch ziet de indeling van de strafbepalingen er, na de wijzigingen die het vervolgdecreet heeft aangebracht, er als volgt uit³⁴:

- algemeen, opzettelijke of door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid gepleegde *abstracte gevaarzettingsdelicten* (art. 16.6.1, § 1);
- specifieke, opzettelijk gepleegde abstracte gevaarzettingsdelicten (art. 16.6.1, § 2);
- algemeen, opzettelijke of door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid gepleegde *concrete gevaarzettingsdelicten* (art. 16.6.2, § 1);
- specifieke, opzettelijke of door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid gepleegde concrete gevaarzettingsdelicten (art. 16.6.3, § 1 en de art. 16.6.3bis-16.6.3sexies);
- *bijzondere delicten* (art. 16.6.2, § 2 en art. 16.6.3, § 2);
- *overtredingen* (art. 16.6.3septies).

2. Kritische geluiden

Het ziet ernaar uit dat de afdeling wetgeving van de Raad van State het vervolgdecreet heeft aangegrepen om op een aantal punten terug te komen die eerder uitgemaakte zaak waren in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet.

³² Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2132/1, 7.

³³ *Ph.L.* 6 december 2008, afl. 328, 28. Zie eveneens de memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2132/1, 7. Over deze Milieustrafrechtlijn, zie o.m. A. DE LANGE en M.J.C. VISSER, "Europese wetgevingsinitiatieven op het gebied van het milieustrafrecht", *M&R* 2007, 270-275; M. FAURE en J. VANHEULE, *Milieustrafrecht in APR*, Mechelen, Kluwer, 2006, 17, nrs. 35-36.

³⁴ Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2132/1, 13-14.

a. Het evenredigheidsbeginsel in het licht van artikel 16.6.1, § 1, eerste lid DABM

Een eerste probleem dat de Raad van State, naar aanleiding van het vervolgdecreet, opwierp, had betrekking op de bestraffing van milieumisdrijven uit het milieubeheerrecht. In de verschillende milieubeheerwetten en -decreten werden de toepasselijke straffen opgeheven en werd in de plaats daarvan een bepaling opgenomen, op grond waarvan het strafrechtelijk sanctioneren van milieumisdrijven zal gebeuren volgens de regels van het Milieuhandhavingsdecreet. Daardoor zal de overtreding van de bepalingen van die regelgevingen worden bestraft conform artikel 16.6.1, § 1, eerste lid DABM³⁵. Luidens dat artikel is "elke opzettelijke of door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid gepleegde schending van de door deze titel gehandhaafde regelgeving (...) strafbaar met een gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met een geldboete van 100 euro tot 250.000 euro of met een van die straffen." Deze wijziging heeft naar de mening van de Raad van State tot gevolg "dat de oorspronkelijke gedifferentieerde bestraffing van de overtreding van de bepalingen van deze regelgeving wordt opgeheven en vervangen door een en dezelfde bestraffing. Een dergelijke regeling valt moeilijk te verantwoorden in het licht van het uit het gelijkheidsbeginsel voortvloeiende beginsel van de evenredigheid van de straffen, nu geen rekening wordt gehouden met de ernst van de inbreuk."³⁶

Artikel 16.6.1, § 1, eerste lid DABM heeft inderdaad betrekking op de sanctionering van abstracte gevaarzettingsdelicten, m.a.w. op schendingen van de gehandhaafde milieuregelgeving in het algemeen, ongeacht het feit of er opzet of onachtzaamheid mee gemoeid geweest is. In feite gaat het om een soort "vangnetstrafbepaling"³⁷ opdat de overtreding van de milieuwetgeving hoe dan ook strafbaar zou blijven. Binnen de marges van die algemene strafbaarstelling is het op de eerste plaats aan de strafrechter om de strafmaat te bepalen in functie van de concrete omstandigheden. Vanzelfsprekend zal hij hierbij het evenredigheidsbeginsel in strafzaken in acht moeten nemen. Hij zal inderdaad geen straffen mogen uitspreken die dermate zwaar zijn dat ze als manifest onredelijk moeten worden beschouwd in het licht van het nagestreefde doel, met name de handhaving garanderen van de Vlaamse milieuregelgeving en op die manier de bescherming van het leefmilieu en de menselijke gezondheid. In artikel 16.6.1, § 1, eerste lid DABM zijn de opgelegde straffen zeker niet dermate hoog dat ze automatisch als manifest onredelijk moeten worden beschouwd. Veel zal natuurlijk afhangen van het concrete dossier waarin een straf wordt uitgesproken, waarbij de strafrechter, geval per geval, zal moeten oordelen en waarbij de strafmaat in verhouding zal moeten zijn met wat nodig is om de geschonden rechtsnorm te beteugelen.

b. Geen overgangsregeling bij de strafbepalingen

Een ander punt dat aanleiding gaf tot kritische bedenkingen vanwege de Raad van State sloeg op het ontbreken van een overgangsregeling bij de strafbepalingen. "Gelet op het ontbreken van enige overgangsregeling rijst onder meer de vraag naar het

³⁵ *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2132/1, 128 (punt 5).

³⁶ *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2132/1, 128-129 (punt 5.1).

³⁷ Aldus M. FAURE en J. VANHEULE, *Milieustrafrecht in APR*, Mechelen, Kluwer, 2006, 114, nr. 263.

*lot van de processen-verbaal die eertijds zijn opgesteld voor (milieu)misdrijven en aanhangig zijn bij de parketten, eventueel het voorwerp uitmaken van een gerechtelijk onderzoek of reeds aanhangig zijn bij de strafrechter, maar die volgens de nieuwe handhavingregeling niet langer als een (milieu)misdrijf worden beschouwd doch wel als een milieu-inbreuk. Is het de bedoeling dat deze het voorwerp zullen uitmaken van een administratieve afhandeling?*³⁸

Hier kan een onderscheid gemaakt worden tussen twee hypothesen: (1) tijdens de loop van een strafrechtelijke procedure wordt een milieumisdrijf, na de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet op 1 mei 2009, geherkwalificeerd tot een milieu-inbreuk; (2) een tot milieu-inbreuk geherkwalificeerd milieumisdrijf maakt in samenhang met één of meer andere milieumisdrijven, die na de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet milieumisdrijven zijn gebleven, het voorwerp uit van een strafrechtelijke procedure.

Als een strafbaar feit, dat tot dan toe als een (milieu)misdrijf werd aanzien, als gevolg van de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet voortaan zal gekwalificeerd moeten worden als een niet strafrechtelijk sanctioneerbare milieu-inbreuk, zal de procureur des Konings zich ten aanzien van deze milieu-inbreuk moeten onbevoegd verklaren. Het behoort dan tot de autonomie van de procureur om te beslissen welke stappen hij wenst te zetten: hij kan de tot milieu-inbreuk geherkwalificeerde feiten zonder meer seponeren, in welk geval hij een duidelijke beslissing heeft genomen in het kader van een strafrechtelijke behandeling, waardoor elke bestuurlijke beboeting achteraf niet langer mogelijk zal zijn³⁹. Daarnaast kan hij het dossier voor passend gevolg doorzenden naar de gewestelijke entiteit, met het oog op een eventuele oplegging van een exclusieve bestuurlijke geldboete. Werkafspraken in dat verband zijn mogelijk via handhavingsprotocollen in het kader van de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving.

In de tweede hypothese gaat het erom dat een tot milieu-inbreuk geherkwalificeerd strafbaar feit in samenhang met één of meer andere milieumisdrijven, die na de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet milieumisdrijven zijn gebleven, het voorwerp blijft uitmaken van een strafrechtelijke procedure. Hoewel de tot milieu-inbreuk geherkwalificeerde gedragingen op zich niet meer vatbaar zijn voor een strafrechtelijke sanctiëring, kunnen ze toch een invloed hebben op de strafrechtelijke behandeling, hetzij bij de uiteindelijke beslissing van de procureur om al dan niet een strafvordering in te stellen, hetzij als eventuele verzwarende omstandigheid bij de bestraffing van de feiten die als milieumisdrijf samen met een milieu-inbreuk voor de strafrechter aanhangig zijn gemaakt.

In geen van beide hypothesen werd de Raad van State in zijn advies gevolgd. Ofwel zal de procureur, na herkwalificatie van een milieumisdrijf tot een milieu-inbreuk, zich verder formeel onbevoegd verklaren. Als hij dat zo laat weten aan de bevoegde gewestelijke entiteit, kan die de toezichthouder daarover informeren, zodat die des-

³⁸ Parl.St. VI.Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 130 (punt 6.1).

³⁹ De memorie van toelichting bij het Milieuhandhavingsdecreet, Parl.St. VI.Parl. 2006-07, nr. 1.249/1, 62, was daarover zeer duidelijk: "Slechts in twee gevallen kan er géén bestuurlijke geldboete worden opgelegd: ten eerste als de procureur beslist om een milieumisdrijf strafrechtelijk te gaan behandelen (...); in dat geval sluit zijn bestissing elke bestuurlijke beboeting achteraf volledig uit, zelfs wanneer de procureur het misdrijf finaal seponert of aan de overtreder een winnelijke schikking voorstelt."

gewenst een verslag van vaststelling kan opstellen waarna de gewestelijke entiteit autonoom kan overgaan tot het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete (*hypothese 1*). Ofwel zal de procureur in de fase van het strafonderzoek zich onbevoegd moeten verklaren ten aanzien van die feiten die als milieu-inbreuk geherkwalificeerd werden, maar het spreekt voor zich dat ze wel kunnen doorwegen bij zijn beslissing om al dan niet te vervolgen (*hypothese 2 A*). Ofwel, als het dossier ter tafel ligt van de strafrechter, zal ook hij de tot milieu-inbreuk geherkwalificeerde strafbare feiten niet langer meer kunnen bestraffen. Eventueel zouden de tot milieu-inbreuk gekwalificeerde feiten als een verzwarende omstandigheid kunnen doorwegen bij de concrete straftoemeting van het met de milieu-inbreuk(en) samenhangende milieumisdrijf of -misdrijven (*hypothese 2 B*).

c. Wat als de procureur beslist om geen strafvervolgning in te stellen?

Een laatste bedenking van de Raad van State bij de strafbepalingen luidde aldus: "Wat zal er gebeuren met de voortaan als milieumisdrijf gecatalogeerde handelingen waaromtrent de procureur des Konings beslist om geen strafvervolgning in te stellen? Kan dan nog een alternatieve bestuurlijke geldboete worden opgelegd? Zo ja, rijst de vraag of het juridisch toelaatbaar is dat voor sommige milieumisdrijven de alternatieve bestuurlijke geldboete veel zwaarder kan zijn dan de geldboete die als straf kan worden opgelegd. Hoe valt dat te rijmen met onder meer artikel 7, lid 1, tweede vol-damentele vrijheden, naar luid waarvan evenmin een zwaardere straf zal worden opgelegd dan die welke ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was?"⁴⁰

Als de procureur, na onderzoek van het strafdossier, beslist om ten aanzien van de voortaan als milieumisdrijf gecatalogeerde gedragingen geen strafvervolgning in te stellen, en hij heeft dit tijdig gemeld aan de bevoegde gewestelijke entiteit, dan kan die laatste tegen de vermoedelijke overtreder een procedure opstarten tot oplegging van een alternatieve bestuurlijke geldboete. De geldboete die in dat geval kan opgelegd worden, belooft maximaal 250.000 euro. Er is m.a.w. wel een maximumgrens bepaald, doch geen minimumgrens. Dat betekent dat de gewestelijke entiteit bij de bepaling van het boetebedrag over een weliswaar bijzonder ruime marge beschikt, gaande van 1 euro tot 250.000 euro, zonder dat ze hierbij voorbij mag gaan aan de evenredigheidsverplichting, zoals bepaald door artikel 16.4.4 DABM, naar luid waarvan de gewestelijke entiteit, bij het opleggen van bestuurlijke geldboeten, er in ieder geval voor moet zorgen "dat er geen kennelijke wanverhouding bestaat tussen de feiten die aan de bestuurlijke maatregelen of bestuurlijke geldboeten ten grondslag liggen, en de maatregelen of de boeten die op grond van die feiten worden opgelegd."

D. Regeling van door de rechter opgelegde herstelmaatregelen

Vrijwaring van het leefmilieu is een belangrijke opdracht voor de leefmilieudministratie. Daarom moet de administratie de mogelijkheid krijgen om de rechter, als die

⁴⁰ Parl.St. VI.Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 130 (punt 6.2).

geconfronteerd wordt met een milieuovertreding, te verzoeken om gepaste herstelmaatregelen op te leggen. De regeling die hiervoor in de artikelen 37 tot en met 41 (in de tekst zoals goedgekeurd door de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement hernummerd tot de artikelen 38-42) van het vervolgdecreet is opgenomen⁴¹ is geïnspireerd op de wijze waarop in stedenbouwkazaken herstelmaatregelen kunnen worden gevraagd⁴².

Herstelmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Die kan dat doen ofwel ambtshalve, ofwel op vordering van het openbaar ministerie, ofwel op vordering van de gemachtigde ambtenaar⁴³, ofwel op vordering van een burgerlijke partij. De aard van de herstelmaatregelen zelf is eerder ruim omschreven – luidens het nieuwe artikel 16.6.6, toegevoegd bij artikel 38 vervolgdecreet, kan de rechter bevelen “om de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen, het strijdige gebruik te staken of aanpassingswerken uit te voeren”. Blijkens de memorie van toelichting “omdat de schade die het gevolg is van tekortkomingen aan de milieuregelgeving zeer divers kan zijn en het noodzakelijk is steeds de voor het schadegeval gepaste herstelmaatregelen te kunnen bevelen.”⁴⁴ Belangrijk is ook de samenhang met het Milieuschadedecreet van 21 december 2007⁴⁵. Als op een schadegeval het Milieuschadedecreet van toepassing is, kunnen de maatregelen die in uitvoering van dat decreet aan de schadeveroorzaker moeten worden opgelegd, deel uitmaken van de herstelmaatregelen die bedoeld zijn in de nieuwe artikelen 16.6.6 e.v. DABM, zoals ingevoegd door het vervolgdecreet.

Als het initiatief uitgaat van de gemachtigde ambtenaar, gebeurt de oplegging van de herstelmaatregelen op grond van deze vordering⁴⁶. Daartoe stuurt de gemachtigde ambtenaar, handelend in naam van het Vlaams Gewest, zijn herstellvordering per gewone brief naar het parket. De vordering vermeldt minstens de geldende voorschriften en een omschrijving van de toestand zoals die eruit zag vóór het misdrijf⁴⁷. De strafrechter bepaalt een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen, waarbij hij rekening houdt met de uitvoeringstermijn die de gemachtigde ambtenaar in zijn herstellvordering heeft vooropgesteld. Tezeldertijd kan hij, eveneens op vordering van de gemachtigde ambtenaar, een dwangsom bepalen per dag vertraging in de tenuitvoerlegging van de op te leggen herstelmaatregelen⁴⁸.

⁴¹ *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 150-152.

⁴² Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 14.

⁴³ Ingevolge art. 3/1 vervolgsbesluit is de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud, en de natuurlijke rijkdommen die de gemachtigde ambtenaren zal aanwijzen.

⁴⁴ Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 14.

⁴⁵ Decr.VI. 21 december 2007 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XV Milieuschade, tot omzetting van de Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende de milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade, *BS* 12 februari 2008. Zie hieromtrent de memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 15.

⁴⁶ Art. 16.6.6, § 1, tweede lid DABM, gewijz. art. 38 vervolgdecreet (tekst Commissie Leefmilieu).

⁴⁷ Art. 16.6.6, § 2 DABM, gewijz. art. 38 vervolgdecreet (tekst Commissie Leefmilieu).

⁴⁸ Art. 16.6.6, § 3 DABM, gewijz. art. 38 vervolgdecreet (tekst Commissie Leefmilieu). Hoewel de niet-uitvoering van een door de rechter opgelegde herstelmaatregel strafbaar is gesteld op grond van art. 16.6.1, § 2, 1° DABM, werd er recent door F. VAN VOLSEM en B.J. MEGANCK, “Milieurecht en straf(proces)recht: een aantal bedenkingen met onder meer aandacht voor de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen”, *TMR*, 2008, (746) 796, nr. 305 op gewezen dat “het opleggen van een dwangsom samen met het bevelen herstel in natura een veel effectiever middel [lijkt] te zijn waarbij per dag vertraging een bepaalde som aan de staat of aan de administratieve overheid vervult.”

Blijkt een strafvordering niet mogelijk te zijn, dan kan het toch nuttig zijn dat als gevolg van een overtreding van de milieuregelgeving een burgerlijke rechter herstelmaatregelen oplegt⁴⁹. De gemachtigde ambtenaar krijgt daartoe de mogelijkheid om herstelmaatregelen te vorderen voor de burgerlijke rechtbank, in zijn ambtsgebied waarin het milieumisdrijf plaatsvond⁵⁰.

Om een daadwerkelijke controle op de uitvoering van de opgelegde herstelmaatregelen mogelijk te maken, is de veroordeelde persoon gehouden tot een meldingsplicht. Heeft de veroordeelde de door de rechter opgelegde herstelmaatregelen vrijwillig uitgevoerd, dan brengt hij de gemachtigde ambtenaar daarvan per aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs op de hoogte⁵¹. Hieropvolgend gaat de gemachtigde ambtenaar de toestand ter plaatse controleren en stelt hij onmiddellijk een proces-verbaal van vaststelling op. Een kopie van dat proces-verbaal, dat geldt als bewijs van het herstel en van de datum van het herstel, zendt hij naar de veroordeelde⁵².

In geval de veroordeelde persoon de herstelmaatregelen niet vrijwillig en binnen termijn heeft uitgevoerd, neemt de gemachtigde ambtenaar zelf het heft in handen. Eerst zal hij deze persoon opleggen om gevolg te geven aan de herstelmaatregel die de rechtbank heeft bevolen, en dit binnen de termijn die de rechtbank heeft bepaald. Pas daarna, als blijkt dat de veroordeelde deze verplichting niet binnen termijn heeft ingewilligd, volgt een ambtshalve uitvoering van het vonnis of arrest, op kosten van de persoon die veroordeeld werd tot uitvoering van een herstelmaatregel⁵³.

E. Wijziging van diverse bepalingen

In de zeven wetten en decreten die onder het toepassingsgebied komen te vallen van het Milieuhandhavingsdecreet (Wet Riviervisserij, Wet Natuurbehoud, Bosdecreet, Jachtdecreet, Decreet Natuurbehoud, Oppervlaktedelfstoffendecreet en Mestdecreet), werden telkenmale de huidige strafbepalingen vervangen door die van het Milieuhandhavingsdecreet. Telkenmale werd er ook een bepaling opgenomen die zegt dat het uitoefenen van het toezicht, het opleggen van bestuurlijke maatregelen, het onderzoeken van milieu-inbreuken, het opleggen van bestuurlijke geldboeten, het innen en invorderen van verschuldigde bedragen, het opsporen van milieumisdrijven, het strafrechtelijk sanctioneren van milieumisdrijven en het opleggen van veiligheidsmaatregelen zal gebeuren volgens de regels van het Milieuhandhavingsdecreet⁵⁴.

⁴⁹ Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 15.

⁵⁰ Art. 16.6.7 DABM, gewijz. art. 39 vervolgdecreet (tekst Commissie Leefmilieu). Uitvoerig citerend uit het arrest 154/2003, 26 november 2003, van het Grondwettelijk Hof concludeerde de Raad van State, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-2009, nr. 2.132/1, 127, aldus: “De weergegeven overwegingen zijn mutatis mutandis van toepassing op het ontworpen artikel 16.6.7, zodat kan worden worden aangenomen dat de decreetgever dat artikel kan aannemen op grond van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.”

⁵¹ Art. 16.6.8, eerste lid DABM, gewijz. art. 40 vervolgdecreet (tekst Commissie Leefmilieu).

⁵² Art. 16.6.8, tweede en derde lid DABM, gewijz. art. 40 vervolgdecreet (tekst Commissie Leefmilieu).

⁵³ Art. 16.6.9 DABM, gewijz. art. 41 vervolgdecreet (tekst Commissie Leefmilieu).

⁵⁴ Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2.132/1, 8.

III. VERDERE UITWERKING VAN DEFINITIES

A. De milieu-inbreuken

Milieu-inbreuken moeten worden opgenomen in een lijst die de Vlaamse Regering bij uitvoeringsbesluit vastlegt, aldus artikel 16.1.2, 1°, f) gelezen in samenhang met artikel 16.4.27, derde lid DABM. Die lijst moet een omschrijving bevatten van de juridische basis en van de concrete wettelijke verplichting. Alles samen achttien bijlagen die zijn toegevoegd zowel aan het Milieuhandhavingsbesluit⁵⁵ als aan het vervolgbesluit⁵⁶. Elk van die bijlagen verwijst voor de desbetreffende regelgeving naar het toepasselijke artikel en hernoemt letterlijk de wettelijke verplichting die erop betrekking heeft. Om de vijf jaar moet er op initiatief van de minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, een evaluatie gebeuren van deze lijst van milieu-inbreuken en moet hij of zij hierover rapporteren aan de Vlaamse Regering⁵⁷.

B. De gewestelijke entiteit

Eén van de nieuwe instellingen die wordt gecreëerd als gevolg van de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet, is de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (hierna verder: "het Departement LNE") bij de Vlaamse overheid⁵⁸. Als 'gewestelijke entiteit' in de zin van artikel 16.1.2, 4° DABM zal deze afdeling, bij vaststelling van milieumisdrijven en milieu-inbreuken, instaan voor de oplegging van alternatieve, respectievelijk exclusieve bestuurlijke geldboetes.

⁵⁵ Art. 4, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

⁵⁶ Art. 21, 22 en 23 vervolgbesluit.

⁵⁷ Art. 4, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

⁵⁸ Zie art. 3 *juncto* art. 1, 17° Milieuhandhavingsbesluit.

IV. DE REGELING VAN HET TOEZICHT

A. Gewestelijke toezichthouders

Als gewestelijke toezichthouder in de zin van artikel 16.3.1, § 1, 1° DABM worden aangewezen:

1. de secretaris-generaal als leidend ambtenaar van het Departement LNE⁵⁹;
2. de door de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud, en de natuurlijke rijkdommen aan te stellen personeelsleden⁶⁰ van:
 - de afdeling Milieu-inspectie (AMI) van het Departement LNE⁶¹;
 - de afdeling Milieuvergunningen (AMV) van het Departement LNE⁶²;
 - de afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke Rijkdommen (ALBON) van het Departement LNE⁶³;
 - de natuurinspectie van de afdeling Natuurinspectie, Administratie en Communicatie van het Agentschap voor Natuur en Bos, en de natuurinspecties van de provinciale diensten van het Agentschap voor Natuur en Bos⁶⁴;
 - de afdeling Beheer van het Agentschap voor Natuur en Bos, en de cellen Beheer van de provinciale diensten van het Agentschap voor Natuur en Bos⁶⁵;
 - de afdeling Beleid van het Agentschap voor Natuur en Bos, en de cellen Beleidsuitvoering van de provinciale diensten van het Agentschap voor Natuur en Bos⁶⁶;
 - de afdeling Afvalstoffenbeheer van de OVAM⁶⁷;
 - de afdeling Bodembeheer van de OVAM⁶⁸;
 - de afdeling Interventie, Verwijdering en Sanering van de OVAM⁶⁹;
 - de afdeling Operationeel Waterbeheer van de VMM⁷⁰;
 - de afdeling Mestbank van de VLM⁷¹;
3. de door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gezondheidsbeleid, aan te stellen personeelsleden⁷² van de afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid⁷³;

⁵⁹ Art. 12, inleidende zin Milieuhandhavingsbesluit.

⁶⁰ Het betreft hier een subdelegatie naar de bevoegde Vlaamse minister om deze toezichthouders nominatief, bij ministerieel besluit, aan te duiden.

⁶¹ Art. 12, 1° Milieuhandhavingsbesluit.

⁶² Art. 12, 2° (milieuvergunningen) en 3° (erkenningen) Milieuhandhavingsbesluit.

⁶³ Art. 12, 4° Milieuhandhavingsbesluit.

⁶⁴ Art. 12, 5° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 4, 1° vervolgbesluit.

⁶⁵ Art. 12, 5°/1 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 4, 2° vervolgbesluit.

⁶⁶ Art. 12, 5°/2 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 4, 3° vervolgbesluit.

⁶⁷ Art. 12, 6° Milieuhandhavingsbesluit.

⁶⁸ Art. 12, 7° Milieuhandhavingsbesluit.

⁶⁹ Art. 12, 8° Milieuhandhavingsbesluit.

⁷⁰ Art. 12, 9° Milieuhandhavingsbesluit.

⁷¹ Art. 12, 10° Milieuhandhavingsbesluit.

⁷² Het betreft hier een subdelegatie naar de bevoegde Vlaamse minister om deze toezichthouders nominatief, bij ministerieel besluit, aan te duiden.

⁷³ Art. 12, 11° Milieuhandhavingsbesluit.

4. de door de Vlaamse minister, bevoegd voor de openbare werken, aan te stellen personeelsleden⁷⁴ van:
- de afdeling Planning en Coördinatie van het Agentschap Wegen en verkeer⁷⁵;
 - de afdeling Boven-Schelde van het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal⁷⁶;
 - de afdeling Zeeschelde van het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal⁷⁷;
 - de afdeling Zeekanaal van het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal⁷⁸.

Voor elk van de hiervoor genoemde categorieën van gewestelijke toezichthouders geldt een belangrijke overgangsregeling. Zolang er geen nieuwe gewestelijke toezichthouders zijn aangesteld overeenkomstig artikel 12 Milieuhandhavingsbesluit, blijven de gewestelijke toezichthouders die reeds in toepassing van VLAREM I waren aangesteld, hun bevoegdheden verder uitoefenen⁷⁹.

B. Organisatie van het lokaal toezicht

1. Fasering in de tijd

Afhankelijk van het aantal inwoners, de bestreken oppervlakte of het aantal hinderlijke inrichtingen en de soort ervan, mag de Vlaamse Regering het minimumaantal toezichthouders bepalen voor gemeenten, intergemeentelijke verenigingen of politiezones.⁸⁰ Het Milieuhandhavingsbesluit heeft hiervoor een gefaseerde regeling uitgewerkt, die maakt dat de lokale overheden de nodige tijd krijgen om zich vertrouwd te maken met de toepassing van het Milieuhandhavingsdecreet op het terrein:

- binnen één jaar na de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsbesluit (1 mei 2010), zal elke gemeente beroep moeten kunnen doen op minstens één toezichthouder, die ofwel een gemeentelijk toezichthouder kan zijn, ofwel een toezichthouder van een intergemeentelijke vereniging, ofwel een toezichthouder van een politiezone⁸¹;
- binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsbesluit (1 mei 2011) zal een gemeente met meer dan 300 klasse 2-inrichtingen of meer dan 30.000 inwoners als het aantal inrichtingen onvoldoende gekend is, beroep moeten kunnen doen op minstens twee toezichthouders, die hetzij gemeentelijke toezichthouder zijn, hetzij toezichthouder van een intergemeentelijke vereniging, hetzij toezichthouder van politiezones⁸²;
- binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsbesluit (1 mei 2011) moet elke intergemeentelijke vereniging, die toezichthouders aanwijst, minstens twee toezichthouders aanstellen per begonnen schijf van vijf gemeenten die voor het volledige pakket van toezichttaken, zoals vermeld in

⁷⁴ Het betreft hier een subdelegatie naar de bevoegde Vlaamse minister om deze toezichthouders nominatief, bij ministerieel besluit, aan te duiden.

⁷⁵ Art. 12, 12° Milieuhandhavingsbesluit.

⁷⁶ Art. 12, 13° Milieuhandhavingsbesluit.

⁷⁷ Art. 12, 14° Milieuhandhavingsbesluit.

⁷⁸ Art. 12, 15° Milieuhandhavingsbesluit.

⁷⁹ Art. 92 Milieuhandhavingsbesluit.

⁸⁰ Art. 16.3.6 DABM.

⁸¹ Art. 16, § 1, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

⁸² Art. 16, § 1, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

- artikel 34⁸³, een beroep doen op deze toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen⁸⁴;
- binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsbesluit (1 mei 2011) moet elke politiezone, die uit meer dan één gemeente bestaat en die toezichthouders aanwijst, minstens twee toezichthouders aanwijzen per begonnen schijf van vijf gemeenten die voor het volledige pakket van toezichttaken, zoals vermeld in artikel 34⁸⁵, beroep doen op deze toezichthouders van een politiezone⁸⁶.

2. Aanstelling van waarnemende toezichthouders

Ook de aanstelling van waarnemende toezichthouders wordt geregeld: wanneer gemeentelijke toezichthouders, toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen of toezichthouders van politiezones verhinderd zijn, bestaat de mogelijkheid om voor een termijn van maximaal één jaar waarnemende toezichthouders aan te stellen⁸⁷. Alleen personen die beschikken over de vereiste kwalificaties en eigenschappen om hun toezichtopdrachten naar behoren te vervullen, komen hiervoor in aanmerking, ook contractuele personeelsleden voor zover ze daartoe speciaal beëdigd zijn⁸⁸. Concreet zal dit betekenen dat waarnemende toezichthouders houder moeten zijn van een getuigschrift van ofwel hoger onderwijs, ofwel hoger secundair onderwijs ofwel hogere secundaire leergangen aangevuld met een nuttige ervaring van meer dan drie jaar⁸⁹. Al naar gelang het geval gebeurt de aanstelling zelf, hetzij door het college van burgemeester en schepenen, hetzij door het bevoegde orgaan van de intergemeentelijke vereniging, hetzij door het bevoegde orgaan van de politiezone. Het aanstellingsbesluit bepaalt de duurtijd van deze aanstelling, zonder dat het hierbij de termijn van één jaar mag overschrijden⁹⁰. Tezamen met het aanstellingsbesluit legt de bevoegde overheid een kopie van het behaalde getuigschrift of diploma en het bewijs van de nuttige ervaring voor aan de afdeling Milieuvergunningen van het Departement LNE. Op basis van die documenten kan de afdeling een tijdelijk bekwaamheidsbewijs afleveren, waarvan ze binnen de vijftien dagen na de aflevering ervan een kopie bezorgt aan de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waar de houder van het tijdelijke bekwaamheidsbewijs de hem of haar toegewezen toezichtopdrachten uitoefent⁹¹.

⁸³ Noteer dat de verwijzing naar artikel 23 in deze context foutief is. De toezichttaken van de lokale toezichthouders, waaronder die van intergemeentelijke verenigingen, is opgenomen in artikel 34 van het Milieuhandhavingsbesluit.

⁸⁴ Art. 16, § 2 Milieuhandhavingsbesluit.

⁸⁵ Zelfde opmerking als voor de categorie van toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen.

⁸⁶ Art. 16, § 3 Milieuhandhavingsbesluit.

⁸⁷ Art. 16.3.7, eerste lid DABM.

⁸⁸ Art. 18, § 2 Milieuhandhavingsbesluit.

⁸⁹ Art. 17 Milieuhandhavingsbesluit.

⁹⁰ Art. 18, § 1 Milieuhandhavingsbesluit.

⁹¹ Art. 19 Milieuhandhavingsbesluit.

C. Het bekwaamheidsbewijs

1. Theoretisch en praktisch onderricht

Artikel 13 Milieuhandhavingsbesluit regelt het bekwaamheidsbewijs waarover alle niet-gewestelijke toezichthouders moeten beschikken.

Om dat bekwaamheidsbewijs te kunnen verkrijgen, moeten de provinciale en lokale toezichthouders een theoretische en praktische opleiding volgen overeenkomstig het tweede lid van artikel 13, § 1. De tekst van dit tweede lid werd enerzijds vereenvoudigd en geactualiseerd op basis van de nieuwste ontwikkelingen, mede rekening houdend met wat momenteel in de praktijk reeds in de VLAREM-opleiding aan bod komt. Anderzijds werd het verplichte theoretische en praktische onderricht uitgebreid, om rekening te houden met de overgang van het VLAREM-attest (enkel in het kader van het Milieuvergunningsdecreet) naar het bekwaamheidsbewijs in het kader van het ganse Milieuhandhavingsdecreet. Daarom werd er zowel in het theoretisch als in het praktisch onderricht een aparte sessie voorzien voor afval en bodem en werd bij het praktisch onderricht de monsternamen van grondwater toegevoegd aan de monsternames van afvalwater en oppervlaktewater. Verder werd het theoretisch onderricht uitgebreid met twee sessies over de beginselen van de milieuwetgeving en over de handhaving van deze milieuwetgeving. Het betreft hier de basisbeginselen, waarvan een goede kennis cruciaal is voor het goed functioneren van een toezichthouder.

In bepaalde gevallen kan de betrokken persoon vragen om geheel of gedeeltelijk vrijgesteld te worden van het theoretisch en praktisch onderricht. Hiertoe dient de betrokkene een gemotiveerde aanvraag in, waaruit zijn opleiding of ervaring blijkt, op basis waarvan de minister vrijstelling kan verlenen. Die vrijstelling kan evengoed betrekking hebben op de gedeelten van de bekwaamheidsproef waarvoor vrijstelling van onderricht is verleend⁹².

De tweede paragraaf van artikel 13 Milieuhandhavingsbesluit, zoals die zal gewijzigd worden door artikel 5 vervolgsbesluit, is nieuw en moet vermijden dat er een lacune zou ontstaan m.b.t. het toezicht, door provinciale en lokale toezichthouders, op de reglementering inzake geluidshinder. Provinciale en lokale toezichthouders moeten beschikken over het nieuwe bekwaamheidsbewijs na het volgen van een vrij uitgebreide en gespecialiseerde opleiding. Er was evenwel niet voorzien in een regeling die specifiek bedoeld was voor de bekwaamheidsbewijzen geluidshinder, waardoor de bestaande toezichthouders geluidshinder vanaf 1 mei 2009 (zijnde de datum van inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet en het Milieuhandhavingsbesluit) alle rechten inzake toezicht op de reglementering inzake geluidshinder dreigden te verliezen. Daardoor zouden de specifieke opleidingen geluidshinder in de daartoe erkende opleidingsinstellingen (momenteel nog één per provincie) voor vele lokale toezichthouders, en met name voor vele agenten van de politie, hun nut verliezen. Omdat niet al deze toezichthouders de volledige gespecialiseerde opleiding zoals bepaald door het Milieuhandhavingsbesluit zullen volgen.

⁹² Art. 13, § 1, derde lid Milieuhandhavingsbesluit.

Blijkens de nieuw aan artikel 13 Milieuhandhavingsbesluit toegevoegde § 2 mogen provinciale en lokale toezichthouders toezicht blijven uitoefenen op de Wet Geluidshinder en zijn uitvoeringsbesluiten, op voorwaarde zij in het bezit zijn of gesteld worden van het bekwaamheidsbewijs waaruit blijkt dat zij een opleiding hebben genoten (of daarvan vrijgesteld zijn) conform het besluit van de Vlaamse Regering van 7 november 1984 "tot aanwijzing, voor het Vlaamse Gewest, van de ambtenaren die bevoegd zijn voor het opsporen en vaststellen van de inbreuken op de regelen ter bestrijding van de geluidshinder"⁹³.

2. Voorwaarden waaraan instellingen die instaan voor de opleiding van provinciale en lokale toezichthouders moeten voldoen

De theoretische en praktische opleiding, die provinciale en lokale toezichthouders moeten volgen met het oog op het bekomen van een bekwaamheidsbewijs, mag alleen gegeven worden door erkende instellingen. Deze erkenning wordt, op basis van een gemotiveerd advies van de afdeling Milieuvergunningen, verstrekt door de minister zoals bedoeld in artikel 1, 41° Milieuhandhavingsbesluit⁹⁴.

Om een erkenning te bekomen richt een instelling per brief een aanvraag tot de minister waarin ze aantoonde dat ze én over het nodige gekwalificeerde personeel, én over de nodige lokalen en materiële uitrusting beschikt⁹⁵. Hierop volgt een controle door de afdeling Milieuvergunningen (bevoegd voor erkenningen), waarbij de controlerende personeelsleden van die afdeling tevens uitgenodigd worden om de bekwaamheidsproef bij te wonen⁹⁶. Als de afdeling Milieuvergunningen vaststelt dat een erkende instelling niet meer voldoet aan de voorwaarden inzake gekwalificeerd personeel en/of huisvesting en materiële uitrusting, dan doet ze hiervan kennisgeving aan de in gebreke gebleven instelling. Die krijgt daarop dertig dagen de tijd om te voldoen aan de voorwaarden tot erkenning, zoniet kan de minister, op gemotiveerd advies van de afdeling Milieuvergunningen, deze erkenning opheffen⁹⁷. Van alle ministeriële besluiten houdende erkenning, eventueel opheffing van de erkenning, van instellingen wordt een uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad⁹⁸.

3. Aflevering van het bekwaamheids- en legitimatiebewijs

Aan de cursisten die de theoretische en praktische opleiding hebben gevolgd en die geslaagd zijn voor de bekwaamheidsproef, levert de erkende instelling een getuigschrift af. Samen met de eventueel verleende vrijstelling van onderricht en met het besluit van het bevoegde orgaan houdende de aanstelling van een provinciale of lokale toezichthouder, moet dit getuigschrift voorgelegd worden aan de afdeling Milieuvergunningen⁹⁹. Op basis van deze documenten levert die het bekwaamheids- en het legitimatiebewijs af. Een kopie van dat bekwaamheidsbewijs bezorgt de afdeling

⁹³ BS 2 februari 1985.

⁹⁴ Art. 14, § 1 Milieuhandhavingsbesluit.

⁹⁵ Art. 14, § 2 Milieuhandhavingsbesluit.

⁹⁶ Art. 14, § 3 Milieuhandhavingsbesluit.

⁹⁷ Art. 14, § 4 Milieuhandhavingsbesluit.

⁹⁸ Art. 14, § 5 Milieuhandhavingsbesluit.

⁹⁹ Art. 15, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

Milieuvergunningen binnen de vijftien dagen na afgifte ervan aan de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waar de houder van het bekwaamheidsbewijs de aan hem of haar toegewezen toezichtopdrachten uitvoert¹⁰⁰.

4. Overgangsregeling

a. De VLAREM-bekwaamheidsbewijzen

Bekwaamheidsbewijzen die afgeleverd werden overeenkomstig artikel 61 VLAREM I blijven geldig voor maximaal drie jaren na de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsbesluit¹⁰¹ en blijven beperkt tot de gemeente waarvoor de toezichthouder was aangesteld¹⁰². Een personeelslid van de provincie of van een lokale overheid (gemeente, intergemeentelijke vereniging, politiezone) dat op 1 mei 2009 in het bezit is van het in artikel 61 VLAREM I bedoelde bekwaamheidsbewijs, kan het met toepassing van het Milieuhandhavingsbesluit voorgeschreven bekwaamheidsbewijs verkrijgen. Daarvoor bezorgt dit personeelslid het bestaande VLAREM-bekwaamheidsbewijs en zijn nieuw aanstellingsbesluit aan de afdeling Milieuvergunningen. Op basis hiervan levert de afdeling Milieuvergunningen vervolgens een nieuw bekwaamheidsbewijs af, waarvan het, binnen de vijftien dagen na aflevering, een kopie bezorgt aan de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waar de houder van het bekwaamheidsbewijs de aan hem of haar toegewezen toezichtopdrachten uitvoert¹⁰³.

b. Bestaande erkenningen van instellingen en hun opleidingen

Instellingen die reeds erkend waren met toepassing van artikel 60, § 1 VLAREM I, blijven hun erkenning behouden voor de termijn die in hun erkenningsbesluit was bepaald. Wel moeten ze binnen een termijn van twee jaar volgend op de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsbesluit¹⁰⁴ de inhoud van hun opleiding in overeenstemming hebben gebracht met de opleidingsvereisten die het Milieuhandhavingsbesluit heeft bepaald. Zij moeten daarvan de afdeling Milieuvergunningen in kennis stellen¹⁰⁵.

c. Bestaande erkenningsaanvragen voor opleidingen

Erkenningsaanvragen voor opleidingen die met toepassing van artikel 60, § 2 VLAREM I waren ingediend vóór 1 mei 2009, zullen verder worden afgehandeld volgens de regels die van kracht waren op het ogenblik dat de aanvraag werd ingediend. Wel wordt de termijn van erkenning ingeperkt tot twee jaar na de datum waarop het Milieuhandhavingsbesluit in werking treedt. Concreet dus tot 1 mei 2011¹⁰⁶.

¹⁰⁰ Art. 15, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁰¹ Concreet tot ten laatste 1 mei 2012.

¹⁰² Art. 88, § 1 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁰³ Art. 88, § 2 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁰⁴ Concreet dus de periode die loopt van 1 mei 2009 tot en met 1 mei 2011.

¹⁰⁵ Art. 89 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁰⁶ Art. 90 Milieuhandhavingsbesluit.

d. Toezichthouders die de VLAREM-opleiding gevolgd hebben

Toezichthouders die op 1 mei 2009 nog niet beschikten over een VLAREM-bekwaamheidsbewijs, maar die wel met gunstig gevolg de VLAREM-opleiding hebben gevolgd of nog zullen volgen, kunnen een bekwaamheidsbewijs overeenkomstig het Milieuhandhavingsbesluit bekomen. Zij moeten daartoe, samen met hun aanstellingsbesluit en desgevallend met de verleende vrijstellingen van onderricht, het VLAREM-getuigschrift¹⁰⁷ voorleggen aan de afdeling Milieuvergunningen. Die levert dan een bekwaamheidsbewijs af conform de regeling van het Milieuhandhavingsbesluit¹⁰⁸.

D. Toezichtopdrachten

1. Gewestelijke toezichthouders

Elk van de hiervoor vernoemde entiteiten moet toezien op de toepassing van de hierna omschreven milieuregelgeving, inclusief de ermee verband houdende Europese verordeningen.

a. De afdeling Milieu-inspectie van het Departement LNE¹⁰⁹

- Titel III¹¹⁰, titel IV¹¹¹ en titel XV¹¹² DABM
- Wet Luchtverontreiniging¹¹³
- Wet Oppervlaktewateren¹¹⁴
- Wet Geluidshinder¹¹⁵
- Afvalstoffendecreet¹¹⁶
- Grondwaterdecreet¹¹⁷
- Milieuvergunningendecreet¹¹⁸
- De uitvoeringsbesluiten van de wetten en decreten, vermeld in de voorgaande punten
- Verordening (EG) nr. 2037/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 29 juni 2000 betreffende de ozonlaagafbrekende stoffen
- Verordening (EG) nr. 1774/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 3 oktober 2002 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten
- Verordening (EG) nr. 850/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de persistente organische verontreinigende stoffen en tot ziging van richtlijn 97/117/EEG

¹⁰⁷ Dit is het getuigschrift als vermeld in art. 61 VLAREM I.

¹⁰⁸ Art. 91 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁰⁹ Art. 21 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 7 vervolgbesluit.

¹¹⁰ Titel "Bedrijfsinterne milieuzorg" van het DABM.

¹¹¹ Titel "Milieueffect- en veiligheidsrapportage" van het DABM.

¹¹² Titel "Milieuschade" van het DABM.

¹¹³ Zie art. 1, 4° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹¹⁴ Zie art. 1, 5° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹¹⁵ Zie art. 1, 7° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹¹⁶ Zie art. 1, 8° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹¹⁷ Zie art. 1, 10° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹¹⁸ Zie art. 1, 11° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

- Verordening (EG) nr. 166/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 18 januari 2006 betreffende de instelling van een Europees register inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen en tot wijziging van de richtlijn 91/689/EEG en 96/61/EG van de Raad
- Verordening (EG) nr. 842/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen
- Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen
- Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de richtlijn 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie
- Verordening (EG) nr. 1418/2007 van de Commissie van 29 november 2007 betreffende de uitvoer, met het oog op terugwinning, van bepaalde afvalstoffen, vermeld in bijlage III of III A bij verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad, naar bepaalde landen waarop het OESO-besluit betreffende de het toezicht op de grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen niet van toepassing is
- Mestdecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan
- Oppervlaktedelfstoffendecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

b. De afdeling Milieuvergunningen van het Departement LNE¹¹⁹

- Artikel 3.2.3 DABM¹²⁰
- De volgende wetten, decreten en hun uitvoeringsbesluiten op het vlak van de opleiding, de beroepservaring, de overige voorwaarden en verplichtingen waaraan de erkenninghouder moet voldoen:
 - a) titel III, met uitzondering van hoofdstukken II en III¹²¹, en titel IV¹²² van het decreet;
 - b) Wet Luchtverontreiniging¹²³;
 - c) Wet Geluidshinder¹²⁴;
 - d) Grondwaterdecreet¹²⁵;
 - e) Milieuvergunningendecreet¹²⁶;
 - f) Verordening (EG) nr. 2037/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 29 juni 2000 betreffende de ozonlaagafbrekende stoffen;

¹¹⁹ Art. 22 en 23 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 8 vervolgbesluit.

¹²⁰ Dit artikel handelt over de eisen inzake opleiding en beroepservaring, alsook de overige voorwaarden waaraan milieuoördinatoren moeten voldoen.

¹²¹ Bedoeld worden de hoofdstukken "De milieuoördinator" (II) en "EMAS en de decretaal verplichte milieuaudit" (III) van titel III "Bedrijfsinterne milieuzorg" van het DABM.

¹²² Titel "Milieueffect- en veiligheidsrapportage" van het DABM.

¹²³ Zie art. 1, 4° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹²⁴ Zie art. 1, 7° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹²⁵ Zie art. 1, 10° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹²⁶ Zie art. 1, 11° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

- g) Verordening (EG) nr. 842/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen.
- c. De afdeling Land- en Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke Rijkdommen van het Departement LNE¹²⁷*
- Milieuvergunningendecreet¹²⁸, wat betreft het gevaar voor grondverschuivingen of instortingen bij inrichtingen van klasse 1 en 2 waarvoor de afdeling, bevoegd voor natuurlijke rijkdommen, adviesbevoegdheid heeft volgens artikel 20 van titel I van het VLAREM.
 - Oppervlaktedelfstoffendecreet¹²⁹ en de uitvoeringsbesluiten ervan.
- d. De natuurinspectie van de afdeling Natuurinspectie, Administratie en Communicatie en de natuurinspecties van de provinciale diensten, de afdeling Beheer en de cellen beheer van de provinciale diensten en de afdeling Beleid en de cellen beleidsuitvoering van de provinciale diensten van het Agentschap voor Natuur en Bos¹³⁰*
- Titel XV DABM
 - Boswetboek¹³¹
 - Riviervisserijwet¹³²
 - Jachtwet¹³³
 - Natuurbehoudswet¹³⁴
 - Artikel 12 Afvalstoffendecreet¹³⁵ voor wat betreft de ruimtelijk kwetsbare gebieden, vermeld in artikel 145bis, § 1, vierde lid, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening
 - CITES-wet¹³⁶
 - Bosdecreet¹³⁷
 - Jachtdecreet¹³⁸
 - Natuurdecreet¹³⁹
 - De uitvoeringsbesluiten van de wetten en decreten, vermeld in de voorgaande punten
 - Verordening (EEG) nr. 3626/82 van de Raad van 3 december 1982 betreffende de toepassing in de gemeenschap van de overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten

¹²⁷ Art. 24 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 9 vervolgbesluit.

¹²⁸ Zie art. 1, 11° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹²⁹ Zie art. 1, 16° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹³⁰ Art. 25 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 10 vervolgbesluit.

¹³¹ Zie art. 1, 1° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹³² Zie art. 1, 3° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹³³ Zie art. 1, 2° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹³⁴ Zie art. 1, 6° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹³⁵ Luidens dit artikel is het verboden "afvalstoffen achter te laten of te beheren in strijd met de voorschriften van dit decreet [bedoeld wordt: het Afvalstoffendecreet] of de uitvoeringsbesluiten ervan."

¹³⁶ Zie art. 1, 9° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹³⁷ Zie art. 1, 12° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹³⁸ Zie art. 1, 13° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹³⁹ Zie art. 1, 15° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

- Verordening (EEG) nr. 3254/91 van de Raad van 4 november 1991 houdende een verbod op het gebruik van de wildklem in de gemeenschap en op het binnenbrengen in de gemeenschap van pelzen en producten die vervaardigd zijn van bepaalde in het wild levende diersoorten uit landen waar gebruik wordt gemaakt van de wildklem of andere vangmethoden die niet stroken met de internationale normen voor humane vangst met behulp van vallen.

e. *Afdelingen Afvalstoffenbeheer - Interventie, Verwijdering en Sanering - en Bodembeheer van de OVAM*¹⁴⁰

- De inzameling bij en het aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen door de particulier, zoals dat door de gemeentelijke overheden georganiseerd wordt
- Het verloop van de afvalstromen die onder toepassing vallen van een aanvaardingsplicht, met uitsluiting van het toezicht op de bepalingen ter uitvoering van het Milieuvergunningendecreet en de bepalingen over de overbrenging van afvalstoffen
- De bepalingen inzake afvalpreventie- en recyclagedoelstellingen waaronder de bepalingen over de aanvaardingsplicht, het opstellen van milieubeleidsvereenkomsten, afvalpreventie- en afvalbeheerplannen voor bepaalde afvalstromen
- De afgifte van scheepsafvalstoffen
- De rapportering over geproduceerde, ingezamelde en verwerkte afvalstoffen in het kader van beleidsevaluatie
- Het afvalstoffenregister
- De naleving van sectorale uitvoeringsplannen als vermeld in artikelen 35 en 36 van het Afvalstoffendecreet
- Artikelen 12 en 13¹⁴¹ Afvalstoffendecreet¹⁴²
- Bodemdecreet¹⁴³ en zijn uitvoeringsbesluiten.

f. *Afdeling Operationeel Waterbeheer van de VMM*¹⁴⁴

- Artikel 2 van de wet Oppervlaktewateren¹⁴⁵, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 1 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

¹⁴⁰ Art. 26-27 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁴¹ Art. 13 Afvalstoffendecreet verplicht de persoon die afvalstoffen beheert "alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om gevaar voor de gezondheid van de mens of voor het leefmilieu, meer bepaald risico voor water, lucht, bodem, fauna en flora, geluids- of stankhinder, schade aan natuur- en landschapsschoon te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken."

¹⁴² Zie art. 1, 8° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁴³ Zie art. 1, 17° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁴⁴ Art. 28 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁴⁵ Artikel 2 wet Oppervlaktewateren, zoals gewijzigd door artikel 82 Decr.VI. 21 november 2008 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2008, BS 27 januari 2009, tweede uitgave, luidt thans als volgt: "Het is verboden voorwerpen of stoffen in de bij artikel 1 bedoelde wateren of in de openbare riolen te werpen of te deponeren, verontreinigende of verontreinigende erin uit te lozen of er gassen in te brengen, behalve de lozing van afvalwater waarvoor vergunning is verleend of melting is gedaan overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en zijn uitvoeringsbesluiten alsook behalve voor het lozen van huishoudelijk afvalwater, voor zover de biologisch afbreekbare organische belasting van dit afvalwater niet meer bedraagt dan 20 inwonerequivalenten en de lozing geschiedt overeenkomstig het in §1 van artikel 3 bedoelde reglement. Het is eveneens verboden vaste stoffen of vloeistoffen te deponeren op een plaats vanwaar ze door een natuurlijk verschijnsel in die wateren (of in de openbare riolen) kunnen terechtkomen."

- Artikel 12 van het Afvalstoffendecreet, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 1 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen
- De uitvoeringsbesluiten van de wet en decreet, vermeld in de hiervoor bepaalde punten, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 1 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen.

g. *Afdeling Mestbank van de VLM*¹⁴⁶

- Mestdecreet¹⁴⁷ en de uitvoeringsbesluiten ervan
- Afvalstoffendecreet¹⁴⁸, wat de aanwending van afvalstoffen als secundaire grondstoffen, als meststof, als bodemverbeterend middel of als bodem betreft
- Verordening (EG) nr. 1774/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 3 oktober 2002 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten, voor meststoffen
- Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen, voor de in-, door- en uitvoer van dierlijke mest.

h. *Afdeling Toezicht Volksgezondheid van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid*¹⁴⁹

- Afvalstoffendecreet¹⁵⁰, wat betreft onderafdeling III "Medisch afval" van afdeling V van VLAREA
- Milieuvergunningendecreet¹⁵¹, wat betreft de gezondheidsaspecten bij inrichtingen van klasse 1 en 2 waarvoor de afdeling, bevoegd voor het toezicht volksgezondheid adviesbevoegdheid heeft volgens artikel 20 van titel I van het VLAREM
- De uitvoeringsbesluiten van de decreten, vermeld in de twee voorgaande punten wat betreft de aangelegenheden, vermeld in deze punten.

i. *Afdeling Planning en Coördinatie van het Agentschap Wegen en Verkeer*¹⁵²

- Artikel 2 wet Oppervlaktewateren¹⁵³, wat betreft de grachten en kunstmatige afvoerwegen voor hemelwater langs de openbare wegen en hun aanhorigheden
- Artikel 12 Afvalstoffendecreet¹⁵⁴, wat betreft de openbare wegen en hun aanhorigheden.

¹⁴⁶ Art. 29 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 11 vervolgbesluit.

¹⁴⁷ Zie art. 1, 18° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁴⁸ Zie art. 1, 8° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁴⁹ Art. 30 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁵⁰ Zie art. 1, 8° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁵¹ Zie art. 1, 11° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁵² Art. 31 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁵³ Zie art. 1, 5° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁵⁴ Zie art. 1, 8° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

j. *Afdelingen Bovenschelde, Zeeschelde en Zeekanaal van het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal*¹⁵⁵

- Artikel 2 wet Oppervlaktewateren¹⁵⁶, wat betreft de bevaarbare waterlopen, de waterwegen en de havens en hun aanhorigheden
- Artikel 12 Afvalstoffendecreet¹⁵⁷, wat betreft de waterwegen en de havens en hun aanhorigheden.

2. Provinciale toezichthouders¹⁵⁸

- Artikel 2 wet Oppervlaktewateren¹⁵⁹, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen
- Artikel 12 Afvalstoffendecreet¹⁶⁰, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen
- De uitvoeringsbesluiten van de wet en het decreet, vermeld in de twee voorgaande punten, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen.

3. Gemeentelijke toezichthouders, toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen en toezichthouders van politiezones, voor de inrichtingen die overeenkomstig bijlage 1 van titel I van het VLAREM zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 2 en 3, voor de niet-ingedeelde inrichtingen en voor de vrijevelddelicten.¹⁶¹

- Titel III DABM¹⁶²
- Wet Luchtverontreiniging¹⁶³
- Wet Oppervlaktewateren¹⁶⁴, wat de lozing van afvalwater en de opsporing van elke vorm van waterverontreiniging betreft
- Wet Geluidshinder¹⁶⁵
- Artikelen 11¹⁶⁶, 12, 13, 14¹⁶⁷, 17, 18 en 20¹⁶⁸ Afvalstoffendecreet¹⁶⁹
- Grondwaterdecreet¹⁷⁰

¹⁵⁵ Art. 32 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁵⁶ Zie art. 1, 5° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁵⁷ Zie art. 1, 8° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁵⁸ Art. 33 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁵⁹ Zie art. 1, 5° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁶⁰ Zie art. 1, 8° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁶¹ Art. 34 Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 12 vervolgbesluit.

¹⁶² Titel "Bedrijfsinterne milieuzorg" van het DABM.

¹⁶³ Zie art. 1, 4° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁶⁴ Zie art. 1, 5° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁶⁵ Zie art. 1, 7° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁶⁶ Aanwending van afvalstoffen als secundaire afvalstoffen.

¹⁶⁷ Betreft de verwijdering van afvalstoffen als vergunningplichtige handeling.

¹⁶⁸ De artikelen 17, 18, 20 Afvalstoffendecreet hebben betrekking op de bedrijfsafvalstoffen.

¹⁶⁹ Zie art. 1, 8° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁷⁰ Zie art. 1, 10° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

- Milieuvergunningendecreet¹⁷¹
- Mestdecreet¹⁷² en de uitvoeringsbesluiten ervan;
- De uitvoeringsbesluiten van de wetten en decreten, vermeld in de voorgaande punten;
- Verordening (EG) nr. 2037/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 29 juni 2000 betreffende de ozonlaagafbrekende stoffen
- Verordening (EG) nr. 1774/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 3 oktober 2002 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten
- Verordening (EG) nr. 850/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de persistente organische verontreinigende stoffen en tot wijziging van richtlijn 97/117/EEG
- Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen.

Bij de inrichtingen die overeenkomstig bijlage 1 van titel I van het VLAREM zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 1 kunnen de lokale toezichthouders, binnen het kader van de bovenvermelde wetten, decreten en verordeningen en hun uitvoeringsbesluiten, vaststellingen doen op basis van zintuiglijke waarneming en zaken onderzoeken als vermeld in artikel 16.3.14 DABM.

E. Het legitimatiebewijs

Gewestelijke toezichthouders zullen werken met een legitimatiebewijs dat gestandaardiseerd is overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 betreffende de legitimatiekaarten van de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid die belast zijn met inspectie- of controlebevoegdheden^{173 174}. De provinciale en lokale toezichthouders ontvangen hun legitimatie- en bekwameheidsbewijs vanwege de afdeling Milieuvergunningen. Dat legitimatiebewijs wordt opgesteld op dezelfde wijze als dat voor de gewestelijke toezichthouders¹⁷⁵.

F. Toezichtrechten

1. Principe en uitzondering

Alle categorieën van toezichthouders, ook de waarnemende, beschikken in principe over alle toezichtrechten die bepaald zijn in artikel 16.3.10 DABM¹⁷⁶. Concreet betekent dit dat alle toezichthouders over de volgende toezichtrechten zullen beschikken: het recht op toegang, het recht op inzage en kopie van zakelijke gegevens, het recht van onderzoek van zaken, inclusief het monsternemings-, metings-, beproevings- en analyse recht, het recht van onderzoek van transportmiddelen, het recht op ondersteu-

¹⁷¹ Zie art. 1, 11° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁷² Zie art. 1, 18° Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 1 vervolgbesluit.

¹⁷³ BS 3 oktober 2008.

¹⁷⁴ Art. 35, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁷⁵ Art. 35, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁷⁶ Art. 36 Milieuhandhavingsbesluit.

ning, het recht op het doen van vaststellingen door middel van audiovisuele middelen en het recht op bijstand van de politie.

Toch is er hierop ten aanzien van één bijzondere categorie van gewestelijke toezicht-houders een beperking. Met name de beleidsadviseurs die behoren tot de afdeling Beleid en tot de cellen Beleidsuitvoering van de provinciale diensten van het Agentschap voor Natuur en Bos. Zij hebben enkel nood aan het recht van toegang om op private terreinen diverse machtigings-, vergunnings- en subsidievoorwaarden te kunnen controleren¹⁷⁷. Een voorbeeld hiervan zijn de op grond van de artikelen 50 en 81 Bosdecreet door het Agentschap voor Natuur en Bos uitgereikte kapmachtigingen, waarbij de beleidsadviseurs behorende tot die afdeling Beleid en tot die cellen Beleidsuitvoering in eerste lijn moeten kunnen nagaan of de machtigingsvoorwaarden zijn nageleefd en waarbij ze private en openbare percelen moeten kunnen betreden om dit te kunnen controleren. Het spreekt voor zich dat ook voor deze toezichthouders de beperkingen gelden op de bescherming van de woonst. Stellen ze tijdens deze controles milieu-inbreuken of milieumisdrijven vast, dan moeten de beleidsadviseurs van het Agentschap voor Natuur en Bos een beroep doen op de boswachters of natuurinspecteurs van hetzelfde Agentschap die ter zake de vaststellingsbevoegdheid hebben.

2. Monsternemingen, metingen, beproevingen en analyses

a. Algemeen

Algemeen werd de bestaande regeling uit VLAREM I hernomen in het Milieuhand-havingsbesluit. Niettemin werden de verschillende bepalingen beter op mekaar afge-stemd; zo is de procedure voor monsterneming nu identiek ongeacht de materie die onderzocht wordt. Een monsterneming van water of afval zal als gevolg daarvan vol-gens dezelfde procedure verlopen.

b. Technische controles op:

1) LOZING VAN AFVALWATER¹⁷⁸

- Het nemen van de volgende monsters en de analyse van die monsters:
 - a) minstens één monster van het geloosde water;
 - b) minstens één monster van het opgenomen oppervlaktewater als dat toepasse-lijk is;
 - c) eventueel minstens één monster van het opgenomen grondwater;
 - d) eventueel minstens twee monsters van het ontvangende water, minstens één stroomopwaarts van de lozing en minstens één stroomafwaarts van de lozing.
- Het onderzoeken van door de lozing van afvalwater veroorzaakte schade aan mens, dieren, planten en materialen.
- De uitvoering van metingen ter plaatse van de emissies, stromen die de emissies kunnen beïnvloeden en immissies.

¹⁷⁷ Art. 36/1 Milieuhandhavingsbesluit, zoals ingevoegd bij art. 13 vervolgbesluit.

¹⁷⁸ Art. 38 Milieuhandhavingsbesluit.

2) LUCHTVERONTREINIGING, MET INBEGRIIP VAN GEURHINDER¹⁷⁹

- Het nemen van minstens één monster van de geloosde stoffen of van de verontrei-nigd geachte lucht en de analyse ervan.
- Het onderzoeken van door luchtverontreiniging veroorzaakte schade aan mens, dieren, planten en materialen.
- De uitvoering van metingen ter plaatse van de emissies, gasstromen die de emis-sies kunnen beïnvloeden en immissies, met inbegrip van snuffelploegmetingen.

3) BODEM- OF GRONDWATERVERONTREINIGING¹⁸⁰

- Het nemen van minstens een van de volgende monsters en de analyse van die monsters:
 - a) een monster van het grondwater;
 - b) een monster van de bodem;
 - c) een monster van stoffen die de bodem of het grondwater verontreinigen.
- Het onderzoeken van door bodem-of grondwaterverontreiniging veroorzaakte schade aan mens, dieren, planten en materialen.
- De uitvoering van metingen ter plaatse op bodem of grondwater.

4) DE EIGENSCHAPPEN EN DE SAMENSTELLING VAN AFVALSTOFFEN¹⁸¹

- Het nemen van minstens een van de volgende monsters en de analyse van die monsters:
 - a) een monster van de afvalstof of van het medium waarin een afvalstof vermoed wordt;
 - b) een monster van de grondstoffen, tussenproducten of eindproducten die voor-komen in het proces waarbij de afvalstof ontstaat.
- Het onderzoeken van door afvalstoffen veroorzaakte schade aan mens, dieren, planten en materialen.
- De uitvoering van metingen ter plaatse op afvalstoffen of het medium waarin de afvalstof vermoed wordt.

5) GELUIDSHINDER¹⁸²

Meting van het geluidsniveau.

6) TRILLINGSHINDER¹⁸³

Meting van trillingen.

¹⁷⁹ Art. 39 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸⁰ Art. 40 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸¹ Art. 41 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸² Art. 42 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸³ Art. 43 Milieuhandhavingsbesluit.

7) LICHTHINDER¹⁸⁴

Meting van de lichtintensiteit.

8) GGO'S OF PATHOGENE ORGANISMEN¹⁸⁵

Het nemen van een biologisch staal.

c. Monsterneming

Overeenkomstig artikel 16.3.15 DABM nemen de toezichthouders ofwel zelf de monsters, ofwel geven ze daartoe opdracht aan een erkend laboratorium of een erkende milieudeskundige. Die monsters analyseren ze zelf of laten ze analyseren door een daartoe erkend laboratorium. Zij bepalen het tijdstip waarop en de bedrijfsomstandigheden waaronder de monsterneming plaatsvindt¹⁸⁶. Van de houder van de te bemonsteren stoffen mogen ze de nodige technische middelen en personeel kosteloos opvorderen om de monsterneming uit te voeren. Voor de technische controle op ggo's en pathogene organismen moet de gebruiker de microbiologische of moleculaire methodes, die het mogelijk maken de gebruikte ggo's of pathogene organismen te traceren, ter beschikking stellen van de toezichthouders¹⁸⁷.

Elk monster dat genomen wordt, bestaat uit twee identieke delen: één deel dat bestemd is voor de analyse, het andere voor een eventuele tegenanalyse. Een monster dat genomen wordt in het kader van de technische controle op de luchtverontreiniging, kan slechts uit één deel bestaan dat bestemd is voor analyse¹⁸⁸. Alle verrichtingen die bij de monsterneming plaatsvinden en die noodzakelijk zijn voor een goede analyse van dat monster, moeten op elk deel van het monster worden uitgevoerd. De toezichthouders nemen die verrichtingen op in het verslag van monsterneming¹⁸⁹. De toezichthouders bepalen ook de monstergrootte naargelang van de aard van de verrichtingen die in het laboratorium moeten worden uitgevoerd¹⁹⁰.

Elk deel van een monster wordt verzameld in één of meer gepaste recipiënten of in een geschikte middenstof, afhankelijk van de aard van de te bemonsteren stof, de bewaring en de te verrichten analyses¹⁹¹. Elk deel van een monster dat toezichthouders of opdrachtnemers niet ter plaatse analyseren, wordt ter plaatse verpakt en verzegeld, ofwel met hun zegel, ofwel met het zegel van de toezichthouder die de monsterneming heeft laten uitvoeren. Dat gebeurt om elke vervanging, verwijdering of bijvoeging van welke aard ook te vermijden¹⁹².

¹⁸⁴ Art. 44 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸⁵ Art. 45 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸⁶ Art. 46 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸⁷ Art. 47 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸⁸ Art. 48, § 1 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁸⁹ Art. 48, § 2 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁹⁰ Art. 48, § 3 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁹¹ Art. 49, § 1, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁹² Art. 49, § 1, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

De buitenverpakking van elk deel van het monster bevat de volgende vermeldingen:
1° een identificatiekenmerk;
2° de aard van de bemonsterde stof;
3° de datum en het uur van monsterneming;
4° de naam en de handtekening van de toezichthouder die het monster heeft genomen of heeft laten nemen¹⁹³.

d. Verslag van monsterneming

De toezichthouders stellen een verslag van monsterneming op, dat ze ondertekenen met vermelding van de datum van monsterneming. Een andere toezichthouder of een getuige die wordt opgeroepen om bij de monsterneming aanwezig te zijn, ondertekent dat verslag mee¹⁹⁴.

Binnen een termijn van vijf werkdagen die volgt op de datum van de monsterneming, overhandigen of zenden de toezichthouders die het monster hebben genomen of hebben laten nemen een kopie van het verslag van monsterneming aan de persoon tegen wie het resultaat van de monsterneming kan worden ingeroepen, of aan zijn vertegenwoordiger¹⁹⁵. Is geen van die personen bekend, dan overhandigen of zenden de toezichthouders het verslag van monsterneming aan de persoon van wie de activiteit aanleiding geeft tot de monsterneming, of aan zijn vertegenwoordiger¹⁹⁶.

e. Tegenanalyse

De toezichthouders overhandigen het deel van het monster dat bestemd is voor de eventuele tegenanalyse, ter plaatse en tegen ontvangstbewijs aan de persoon tegen wie het resultaat van de monsterneming kan worden ingeroepen, aan de exploitant of aan zijn vertegenwoordiger¹⁹⁷. Als de persoon tegen wie het resultaat van de monsterneming kan worden ingeroepen, de exploitant of zijn vertegenwoordiger het deel van het monster dat bestemd is voor de eventuele tegenanalyse, niet in ontvangst kan nemen, wordt het gedurende tien werkdagen voor hen ter beschikking gehouden¹⁹⁸. Die termijn gaat in op de dag na de datum van de monsterneming¹⁹⁹. De toezichthouders die het monster hebben genomen of hebben laten nemen, stellen de persoon tegen wie het resultaat van de monsterneming kan worden ingeroepen, de exploitant of zijn vertegenwoordiger daarvan zo snel mogelijk na de monsterneming in kennis²⁰⁰.

¹⁹³ Art. 49, § 2 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁹⁴ Art. 50 Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁹⁵ Art. 51, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁹⁶ Art. 51, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

¹⁹⁷ Art. 52, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 14 vervolgbesluit.

¹⁹⁸ Art. 52, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 14 vervolgbesluit.

¹⁹⁹ Art. 52, derde lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 14 vervolgbesluit.

²⁰⁰ Art. 52, vierde lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 14 vervolgbesluit.

f. Onderzoek van de genomen monsters

De toezichthouders bewaren elk deel van het genomen monster en versturen het in fysische omstandigheden die wijzigingen in de samenstelling van het monster zo veel mogelijk vermijden²⁰¹. Uiterlijk op de eerste werkdag na de monsterneming bezorgen de toezichthouders elk deel van het genomen monster aan het laboratorium dat de analyses uitvoert. Het laboratorium deelt het protocol van de analyse mee aan de toezichthouder die de analyse aanvraagt²⁰².

Een eventuele tegenanalyse wordt uitgevoerd op kosten van de persoon tegen wie het resultaat van de monsterneming kan worden ingeroepen, of op kosten van de exploitant, door een daartoe erkend laboratorium²⁰³.

g. Uitvoeren van metingen of beproevingen

Overeenkomstig artikel 16.3.15 DABM voeren de toezichthouders metingen of beproevingen uit of geven daartoe opdracht aan een erkend laboratorium of een erkende milieudeskundige om ze uit te voeren. Zij bepalen ook het tijdstip waarop en de bedrijfsomstandigheden waaronder de meting of beproeving wordt uitgevoerd²⁰⁴. De metingen of beproevingen ter plaatse kunnen worden uitgevoerd met meetapparatuur die ingevolge de wetgeving of de milieuvergunning aan de exploitant is opgelegd²⁰⁵. De toezichthouder mag een ijking van die meetapparatuur laten uitvoeren door een daartoe erkend laboratorium of door een daartoe erkende milieudeskundige. De ijkingkosten zijn voor rekening van de exploitant van de inrichting²⁰⁶. Voor hij tot de uitvoering van metingen of beproevingen of van de ijking van meetapparatuur kan overgaan, nodigt de toezichthouder die deze metingen of beproevingen of de ijking zal uitvoeren of zal laten uitvoeren de exploitant of zijn vertegenwoordiger ter plaatse uit om die metingen of beproevingen of ijking bij te wonen²⁰⁷.

De metingen van het geluidsniveau, van trillingen of van de lichtintensiteit worden uitgevoerd op basis van een referentiemeetmethode of, bij gebrek daaraan, volgens methoden die de afdeling Milieu-inspectie aanvaardt. Het Departement LNE maakt de methoden bekend op zijn website en vermeldt daar de manier waarop deze informatie op papier kan verkregen worden²⁰⁸.

h. Verslag van de meting

De toezichthouders stellen een verslag van de meting op en ondertekenen dit met vermelding van de datum van de meting of beproeving. De andere toezichthouder of

een getuige die wordt opgeroepen om bij de meting of beproeving aanwezig te zijn, ondertekent het verslag mee²⁰⁹.

Binnen een termijn van vijf werkdagen die volgt op de datum van de meting of de beproeving, overhandigen of zenden de toezichthouders die de meting of de beproeving hebben uitgevoerd of hebben laten uitvoeren, een kopie van het verslag aan de persoon tegen wie het resultaat van de meting of beproeving kan worden ingeroepen of aan zijn vertegenwoordiger²¹⁰.

²⁰¹ Art. 53, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁰² Art. 53, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁰³ Art. 53, derde lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 15 vervolgbesluit.

²⁰⁴ Art. 54, § 1 Milieuhandhavingsbesluit.

²⁰⁵ Art. 54, § 2, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁰⁶ Art. 54, § 2, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁰⁷ Art. 54, § 3 Milieuhandhavingsbesluit.

²⁰⁸ Art. 55 Milieuhandhavingsbesluit.

²⁰⁹ Art. 56, eerste en tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

²¹⁰ Art. 56, derde lid Milieuhandhavingsbesluit.

V. VASTSTELLING VAN MILIEU-INBREUKEN EN MILIEUMISDRIJVEN

A. Verslag van vaststelling

Als toezichthouders een milieu-inbreuk vaststellen, kunnen zij (niet moeten zij) hiervan een verslag van vaststelling opmaken²¹¹. De Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud, en de natuurlijke rijkdommen, bepaalt de vorm waarin dat verslag van vaststelling moet worden opgesteld²¹².

B. Proces-verbaal

In tegenstelling tot de milieu-inbreuken moeten toezichthouders, telkenmale wanneer zij een milieumisdrijf constateren, een proces-verbaal opstellen dat zij onmiddellijk moeten bezorgen aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waar het milieumisdrijf is gepleegd²¹³. Net zoals bij het verslag van vaststelling wordt ook hier de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud, en de natuurlijke rijkdommen, gemachtigd om de vorm van het proces-verbaal te bepalen²¹⁴. Als toezichthouders een proces-verbaal opstellen, moeten zij het college van burgemeester en schepenen hiervan schriftelijk op de hoogte brengen. Minstens dienen zij de naam van de vermoedelijke overtreder en de datum van vaststelling van het milieumisdrijf te melden²¹⁵. In het andere geval zou het immers perfect kunnen dat een college van burgemeester en schepenen, als het zou moeten beslissen over een milieuvergunningaanvraag klasse 2, niet op de hoogte zou zijn van het feit dat er een milieumisdrijf werd vastgesteld. Wordt er proces-verbaal opgesteld tegen een zogenaamd Seveso-bedrijf -een bedrijf dat valt onder het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn²¹⁶ - dan gebeurt de melding aan de betrokken deputatie en aan de gouverneur²¹⁷. In de beide situaties (melding aan het college van burgemeester en schepenen; melding aan de deputatie en aan de gouverneur) gebeurt de melding binnen vijf werkdagen na de opstelling van het proces-verbaal²¹⁸.

²¹¹ Art. 16.3.23, eerste lid DABM.

²¹² Art. 57 Milieuhandhavingsbesluit.

²¹³ Art. 16.3.24, eerste lid DABM.

²¹⁴ Art. 58, § 1 Milieuhandhavingsbesluit.

²¹⁵ Art. 58, § 2, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

²¹⁶ BS 16 juni 2001, derde uitgave.

²¹⁷ Art. 58, § 2, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

²¹⁸ Art. 58, § 2, derde lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 16 vervolgbesluit.

VI. BESTUURLIJKE MAATREGELEN

Artikel 16.4.6, 2° en 3° DABM machtigt de provinciegouverneur of zijn plaatsvervanger en de burgemeester of zijn plaatsvervanger om de nodige bestuurlijke maatregelen op te leggen voor de milieu-inbreuken of de milieumisdrijven die de Vlaamse Regering aanwijst.

A. Misdriven in het kader waarvan de provinciegouverneur of zijn plaatsvervanger bestuurlijke maatregelen kan opleggen

De provinciegouverneur of zijn plaatsvervanger kunnen bestuurlijke maatregelen opleggen als er sprake is van²¹⁹:

- een overtreding op artikel 2 van de wet Oppervlaktewateren;
- een overtreding op artikel 12 van het Afvalstoffendecreet;
- een exploitatie zonder milieuvergunning;
- een exploitatie van een klasse 2-inrichting in strijd met de vergunningsvoorwaarden en wanneer de exploitant weigert gevolg te geven aan de schriftelijk gegeven aanmaningen;
- een exploitatie van een meldingsplichtige inrichting in strijd met de algemene en sectorale milieuvoorwaarden of in strijd met de pakketten milieuvoorwaarden.

B. Misdriven in het kader waarvan de burgemeester of zijn plaatsvervanger bestuurlijke maatregelen kan opleggen

Voor de burgemeester of zijn plaatsvervanger gelden dezelfde milieumisdrijven als deze waarvoor de provinciegouverneur of zijn plaatsvervanger bevoegd is om op te treden, met dat verschil dat daar nog één specifieke bevoegdheid bijkomt, nl. als er sprake is van een overtreding op artikel 62 van het Bodemdecreet²²⁰. Volgens dat artikel moeten bodemsaneringswerken worden uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de voorwaarden die vermeld zijn in het conformiteitsattest en de standaardprocedure, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van OVAM of bij gebreke daaraan volgens een code van goede praktijk. Een conformiteitsattest geldt als stedenbouwkundige vergunning voor de bodemsaneringswerken. In de procedure tot het verkrijgen van een dergelijk conformiteitsattest wordt het college van burgemeester en schepenen betrokken doch niet de deputatie. Om die reden werd de bevoegdheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen bij overtreding van artikel 62 Bodemdecreet uitsluitend bij de burgemeester of zijn plaatsvervanger gelegd.

C. Procedure

Bestuurlijke maatregelen zullen niet uitsluitend meer schriftelijk, maar ook mondeling mogen worden opgelegd²²¹. In deze laatste hypothese gebeurt de mondelinge

²¹⁹ Art. 59 Milieuhandhavingsbesluit.

²²⁰ Art. 60 Milieuhandhavingsbesluit.

²²¹ Art. 16.4.10, § 1 DABM, gewijz. art. 12, 1° vervolgdecreet.

oplegging aan de vermoedelijke overtreder of aan andere aanwezige betrokken personen. Bovendien moeten de vermoedelijke overtreder of de andere aanwezige betrokken personen zo volledig mogelijk geïnformeerd worden over de punten die vermeld zijn in artikel 16.4.10, § 4 DABM. Dit betekent dat ze ook in het geval van een mondelinge oplegging van bestuurlijke maatregelen minstens geïnformeerd zijn over de volgende punten:

- de voorschriften die geschonden zijn;
- een overzicht van de vaststellingen inzake de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf;
- een omschrijving van de opgelegde bestuurlijke maatregelen en de uitvoeringstermijn ervan;
- de vermelding van de beroepsmogelijkheid;
- het feit dat de mondelinge oplegging tijdig en schriftelijk zal bevestigd worden²²².

Op een mondeling opgelegde bestuurlijke maatregel moet er altijd een schriftelijke bevestiging volgen. Op straffe van verval moet deze schriftelijke bevestiging gebeuren binnen vijf werkdagen, en dit door middel van een kennisgeving²²³ van het besluit houdende de bestuurlijke maatregelen²²⁴. Daarnaast geldt er een meldingsverplichting aan bepaalde overheden. Aldus moeten de in artikel 12, 5° en 12, 5°/1 Milieuhandhavingsbesluit bedoelde toezichthouders van het Agentschap voor Natuur en Bos aan hun afdeling Natuurinspectie, Administratie en Communicatie en aan de burgemeester melden²²⁵ dat er een besluit houdende bestuurlijke maatregelen werd genomen²²⁶. Verder moeten de volgende personen schriftelijk²²⁷ melden dat er een besluit houdende bestuurlijke maatregelen werd getroffen²²⁸:

- alle toezichthouders (gewestelijke, provinciale en lokale), andere dan de hiervoor genoemde die behoren tot het Agentschap voor Natuur en Bos: aan de provinciegouverneur, aan de burgemeester en aan de afdeling Milieu-inspectie;
- de provinciegouverneur of zijn plaatsvervanger: aan de burgemeester en aan de afdeling Milieu-inspectie;
- de burgemeester of zijn plaatsvervanger: aan de provinciegouverneur en aan de afdeling Milieu-inspectie.

D. Beroep tegen het besluit houdende bestuurlijke maatregelen

1. Ontvankelijkheidsvereisten

Tegen het besluit houdende bestuurlijke maatregelen kan de vermoedelijke overtreder beroep aantekenen bij de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud, en de natuurlijke rijkdommen.

²²² Art. 16.4.10, § 4bis, eerste lid DABM, gewijz. art. 12, 2° vervolgdecreet.

²²³ Zijnde verzending per aangetekende brief, met ontvangstbewijs.

²²⁴ Art. 16.4.10, § 4bis, tweede lid DABM, gewijz. art. 12, 2° vervolgdecreet.

²²⁵ Strikt genomen zou deze melding, bij gebrek aan een verdere specificering, ook mondeling kunnen gebeuren.

²²⁶ Art. 61, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 17 vervolgbesluit.

²²⁷ Aangezien er geen andere vormvereisten gelden dan dat deze mededeling schriftelijk moet gebeuren, kan volgens artikel 2281 BW deze mededeling tevens "per telegram, telex, telefax, elektronische post of enig ander telecommunicatiemiddel dat resulteert in een schriftelijk stuk aan de zijde van de geadresseerde gebeuren."

²²⁸ Art. 61, tweede, derde en vierde lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 17 vervolgbesluit.

Het beroep wordt ingediend hetzij per aangetekende brief, hetzij door afgifte tegen ontvangstbewijs bij de minister, per adres van het Departement LNE²²⁹.

Het beroepschrift moet voldoen aan de volgende vijf voorwaarden²³⁰:

- de naam en de woonplaats vermelden van de beroepsindiener. Als woonplaatskeuze wordt gedaan bij de raadsman van de beroepsindiener, wordt dat in het beroepschrift aangegeven;
- ondertekend zijn door de beroepsindiener of zijn raadsman. Een schriftelijke machtiging wordt bijgevoegd, tenzij de raadsman ingeschreven is als advocaat of advocaat-stagiair;
- het voorwerp van het beroep vermelden, met een omschrijving van de ingeroepen argumenten;
- een kopie van de bestreden beslissing bevatten;
- in voorkomend geval een inventaris van de overtuigingsstukken bevatten.

Bij ontvangst van het beroepschrift onderzoekt het hoofd van de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het Departement LNE (hierna verder: "de afdeling MMC") of zijn/haar gemachtigde het beroep vooreerst op zijn *ontvankelijkheid*. Wordt het beroep onontvankelijk bevonden, dan brengt het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde de beroepsindiener en de persoon die de bestuurlijke maatregelen heeft opgelegd daarvan per aangetekende brief op de hoogte. De termijn waarbinnen dat moet gebeuren bedraagt veertien dagen na de ontvangst van het beroep. Met deze kennisgeving is de procedure voor het niet ontvankelijk bevonden beroep beëindigd. Wordt het beroep daarentegen wél ontvankelijk bevonden, dan moeten beroepsindiener en de persoon die de bestuurlijke maatregelen heeft opgelegd, hiervan eveneens op de hoogte gebracht worden, en dit op dezelfde wijze en binnen dezelfde termijn als voor het niet ontvankelijk verklaren van een beroep²³¹.

2. Procedure

Na ontvangst van de aangetekende brief, waarbij het beroep ontvankelijk werd bevonden, dient de persoon die de bestuurlijke maatregelen heeft opgelegd, of zijn gemachtigde het administratieve dossier per aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs in bij de afdeling MMC. De termijn hiervoor bedraagt veertien kalenderdagen. Dat administratieve dossier bevat minstens een kopie van de processen-verbaal of van de verslagen van vaststelling die geleid hebben tot de oplegging van de bestuurlijke maatregel, alsook alle andere stukken en inlichtingen die relevant zijn voor de beoordeling van het beroep²³². Eveneens binnen een termijn van veertien dagen na ontvangst van de aangetekende brief, waarbij zijn beroep ontvankelijk werd bevonden, kan de beroepsindiener schriftelijk aan de afdeling MMC vragen om gehoord te worden²³³.

²²⁹ Art. 62, § 1 Milieuhandhavingsbesluit.

²³⁰ Art. 62, § 2 Milieuhandhavingsbesluit.

²³¹ Art. 62, § 3, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

²³² Art. 62, § 3, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

²³³ Art. 62, § 4 Milieuhandhavingsbesluit.

Normaliter zal de minister binnen negentig dagen na de ontvangst van het beroep uitspraak doen, maar deze termijn kan eenmalig verlengd worden met negentig dagen²³⁴. Het komt aan het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde toe om kennis te geven van deze termijnverlenging²³⁵.

Het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde stelt binnen een termijn van vijfenveertig dagen vanaf de ontvankelijkheidsverklaring een advies op over het beroep en bezorgt dat onmiddellijk aan de minister²³⁶. Als de minister een beslissing heeft genomen binnen negentig, desgevallend honderdtachtig dagen, bezorgt het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde deze beslissing of een eensluitend verklaarde kopie ervan aan de beroepsindieners en aan de persoon die de bestuurlijke maatregelen heeft opgelegd. Dit moet gebeuren per aangetekende brief en binnen een termijn van tien dagen na de datum van de beslissing²³⁷.

E. Verzoek om oplegging van bestuurlijke maatregelen

1. Ontvankelijkheidsvereisten

Artikel 16.4.18 DABM bepaalt wie een verzoek kan doen tot oplegging van bestuurlijke maatregelen en onder welke modaliteiten. Om te vermijden dat het recht om de oplegging van bestuurlijke maatregelen te vragen zou misbruikt worden, zijn er aan het verzoek een aantal ontvankelijkheidsvereisten gekoppeld. Zo moet het verzoek op de eerste plaats per aangetekende brief ingediend worden bij de personen die bevoegd zijn om bestuurlijke maatregelen op te leggen:

- de toezichthouders, voor de milieuwetgeving waarop hun toezichtopdracht betrekking heeft;
- de provinciegouverneur of zijn plaatsvervanger, voor de milieu-inbreuken en milieumisdrijven die de Vlaamse Regering aanwijst;
- de burgemeester of zijn plaatsvervanger, voor de milieu-inbreuken of de milieumisdrijven die de Vlaamse Regering aanwijst.

Als een verzoek tot oplegging niet bij een van deze personen toekomt, moet degene die het ontvangen heeft dit verzoek zo spoedig mogelijk doorzenden naar de persoon die wél bevoegd is om bestuurlijke maatregelen op te leggen en die gevat is door dit verzoek²³⁸.

Verder zijn er een aantal ontvankelijkheidsvereisten bepaald waaraan een verzoek moet beantwoorden²³⁹. Zo moet, om ontvankelijk te kunnen zijn, een verzoek aan de volgende voorwaarden voldoen:

- de naam, de hoedanigheid en het adres van de verzoeker vermelden;
- de aard van het verzoek vermelden, met inbegrip van een uiteenzetting van de gedragingen die een milieu-inbreuk of milieumisdrijf kunnen uitmaken;

²³⁴ Art. 16.4.17, tweede lid DABM.

²³⁵ Art. 62, § 3, derde lid Milieuhandhavingsbesluit.

²³⁶ Art. 62, § 3, vierde lid Milieuhandhavingsbesluit.

²³⁷ Art. 62, § 3, vijfde lid Milieuhandhavingsbesluit.

²³⁸ Art. 63, § 1 Milieuhandhavingsbesluit.

²³⁹ Art. 63, § 2 Milieuhandhavingsbesluit.

- een indicatie bevatten van de beweerdte geschonden regelgeving waarop het verzoek steunt zonder dat een vergissing in de juridische kwalificatie daarbij mag leiden tot de onontvankelijkheid van het verzoek;
- de wijze aangeven waarop natuurlijke personen en rechtspersonen rechtstreeks nadeel ondervinden als gevolg van een beweerdte milieu-inbreuk of een beweerd milieumisdrijf, dan wel een belang hebben bij de betuigeling ervan;
- ondertekend zijn door de verzoeker.

In afwijking van de vereiste dat rechtspersonen rechtstreeks nadeel moeten ondervinden hebben van een beweerdte milieu-inbreuk of milieumisdrijf, moeten rechtspersonen in de zin van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu alleen beantwoorden aan de vereisten die artikel 2 van de vorderingswet stelt.

Wat vooral belangrijk is, is dat de verzoeker enige indicatie moet kunnen geven van de regelgeving waarvan hij meent dat die geschonden zou kunnen zijn (zonder dat hij precies de geschonden regelgeving in detail moet opgeven).

2. Procedure

Het is essentieel dat ook de vermoedelijke overtreder op de hoogte is van een verzoek tot oplegging van bestuurlijke maatregelen. Daarom moet de vermoedelijke overtreder hiervan binnen veertien dagen na ontvangst van het verzoek per aangetekende brief op de hoogte gebracht worden, althans wanneer het verzoek ontvankelijk is bevonden²⁴⁰. De personen die bevoegd zijn om een bestuurlijke maatregel op te leggen, stellen, na de vermoedelijke overtreder eerst gehoord te hebben, de verzoeker zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen een termijn van dertig kalenderdagen na de ontvangst van het verzoek, per aangetekende brief in kennis van de genomen beslissing. De beslissing omschrijft in voorkomend geval de bestuurlijke maatregel die de persoon, bevoegd voor het opleggen van een bestuurlijke maatregel, gepast acht, alsook de redenen hiervoor²⁴¹. De bewoording, "*de bestuurlijke maatregel die zij gepast achten*" duidt erop dat de bevoegde personen wél een positief gevolg mogen geven aan het verzoek, maar niet wat de gevraagde maatregel betreft.

Zoals bij de ambtshalve oplegging van bestuurlijke maatregelen, geldt ook bij een verzoek tot oplegging van bestuurlijke maatregelen een meldingsverplichting aan bepaalde overheden. Aldus moeten de in artikel 12, 5° en 12, 5°/1 Milieuhandhavingsbesluit bedoelde toezichthouders van het Agentschap voor Natuur en Bos aan hun afdeling Natuurinspectie, Administratie en Communicatie en aan het college van burgemeester melden dat er een beslissing werd genomen²⁴². Voor alle andere toezichthouders (gewestelijke, provinciale en lokale) dan de hiervoor genoemde die behoren tot het Agentschap voor Natuur en Bos geldt er een meldingsplicht ten opzichte van de bestendige deputatie, het college van burgemeester en schepenen en de afdeling Milieu-inspectie²⁴³. Ten slotte moeten alle toezichthouders ook per aangeteken-

²⁴⁰ Art. 63, § 3 Milieuhandhavingsbesluit.

²⁴¹ Art. 63, § 4, eerste en tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁴² Art. 63, § 4, derde lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 18 vervolgbesluit.

²⁴³ Art. 63, § 4, vierde lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 19 vervolgbesluit.

de brief aan de vermoedelijke overtreder een kopie bezorgen van de genomen beslissing²⁴⁴.

3. Beroep

De artikelen 64 tot en met 67 Milieuhandhavingsbesluit regelen het beroep tegen de beslissing om al dan niet een bestuurlijke maatregel op verzoek op te leggen. De modaliteiten van dit beroep zijn gespiegeld aan de beroepsmodaliteiten als bepaald in artikel 62, § 2 en 3 Milieuhandhavingsbesluit.

Op straffe van onontvankelijkheid wordt het beroep tegen een beslissing om al dan niet een bestuurlijke maatregel op verzoek op te leggen ingediend hetzij per aangetekende brief, hetzij door afgifte tegen ontvangstbewijs bij de minister, per adres van het Departement LNE²⁴⁵.

Het beroepschrift moet op straffe van onontvankelijkheid voldoen aan de volgende vijf voorwaarden²⁴⁶:

- de naam en de woonplaats vermelden van de beroepsindieners;
- ondertekend zijn door de beroepsindieners;
- het voorwerp van het beroep vermelden, met een omschrijving van de ingeroepen argumenten;
- een kopie van de bestreden beslissing bevatten;
- in voorkomend geval een inventaris van de overtuigingsstukken bevatten.

Bij ontvangst van het beroepschrift onderzoekt het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde het beroep vooreerst op zijn *ontvankelijkheid*. Wordt het beroep onontvankelijk bevonden, dan brengt het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde de beroepsindieners en de persoon die de bestreden beslissing heeft genomen daarvan per aangetekende brief op de hoogte. De termijn waarbinnen dat moet gebeuren bedraagt veertien dagen na de ontvangst van het beroep. Met deze kennisgeving is de procedure voor het niet onontvankelijk bevonden beroep beëindigd. Wordt het beroep daarentegen wél onontvankelijk bevonden, dan moeten beroepsindieners en de persoon die de bestreden beslissing heeft genomen, hiervan eveneens op de hoogte gebracht worden. Dit per aangetekende brief en binnen zeven dagen na de ontvangst van het beroep²⁴⁷.

Na ontvangst van de aangetekende brief, waarbij het beroep onontvankelijk werd bevonden, dient de persoon die de bestreden beslissing heeft genomen, of zijn gemachtigde, het administratieve dossier per aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs in bij de afdeling MMC. De termijn hiervoor bedraagt tien kalenderdagen. Dat administratieve dossier bevat minstens alle stukken en inlichtingen die relevant zijn voor de beoordeling van het beroep²⁴⁸.

²⁴⁴ Art. 63, § 4, vijfde lid Milieuhandhavingsbesluit, gewijz. art. 19 vervolgbesluit.

²⁴⁵ Art. 64 Milieuhandhavingsbesluit.

²⁴⁶ Art. 65 Milieuhandhavingsbesluit.

²⁴⁷ Art. 66, eerste lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁴⁸ Art. 66, tweede lid Milieuhandhavingsbesluit.

Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het beroep moet de minister uitspraak doen over een ingesteld beroep²⁴⁹. Daartoe stelt het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde binnen een termijn van dertig dagen vanaf de ontvankelijkheidsverklaring een advies op over het beroep en bezorgt dat onmiddellijk aan de minister²⁵⁰. Uiterlijk dertien dagen na de ontvangst van dit advies doet de minister uitspraak over het beroep²⁵¹. Hierna bezorgt het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde deze beslissing of een eensluidend verklaarde kopie ervan aan de beroepsindieners, aan de persoon die de bestreden beslissing heeft genomen, en aan de vermoedelijke overtreder. Dit moet gebeuren per aangetekende brief, binnen een termijn van tien dagen na de datum van de beslissing²⁵².

Heeft de minister de beslissing hervormd, dan gaat het dossier via het hoofd van de afdeling MMC of zijn/haar gemachtigde terug naar de bevoegde persoon die in eerste aanleg het verzoek heeft behandeld. Die moet dan opnieuw het verzoek om bestuurlijke maatregelen behandelen, met dien verstande dat de keuze van de te nemen bestuurlijke maatregel(en) de eigen beslissing blijft van degene die het verzoek behandelde²⁵³.

²⁴⁹ Art. 16.4.18, § 4 DABM.

²⁵⁰ Art. 66, derde lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁵¹ Art. 66, vierde lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁵² Art. 66, vijfde lid Milieuhandhavingsbesluit.

²⁵³ Art. 67 Milieuhandhavingsbesluit.